

2023

Årsredovisning

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

Innehåll

VD har ordet	3	Balanskravsresultat	21
Miljöredovisning 2023	4	Väsentliga personalförhållanden	21
Miljömål särskilt betydelsefulla för ledningen	4	Förväntad utveckling	22
Övriga miljömål i ordinarie verksamhetsplanering	5	Resultaträkning (tkr)	23
Förvaltningsberättelse	7	Balansräkning (tkr)	24
Ägarförhållanden och organisation	7	Kassaflödesanalys (tkr)	25
Medlemsandelar	7	Driftredovisning	26
Översikt över verksamhetens utveckling	9	Investeringsredovisning	29
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9	Investeringsredovisning 2023	29
Händelser av väsentlig betydelse	11	Större investeringar som upparbetades under året	32
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14	Noter	34
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	15	Statistik och nyckeltal	40
		Revisionsberättelse för år 2023	42

Investeringar, säkerhet och en föränderlig omvärld

Rent, billigt vatten i kranen dygnet runt, året om. Det ses som en självklarhet, men i verkligheten finns ett komplext system och många människor som arbetar hårt för att säkerställa denna livsviktiga leverans. Och de kommande åren krävs stora åtgärder för att säkra framtida generationers vattenförsörjning.

Under 2023 har projektet Norrvattens framtida vattenproduktion drivits vidare i högt tempo. Projektet, som ska resultera i ett kompletterande vattenverk, syftar till att säkerställa leveransen av vatten till våra medlemskommuner under många decennier framöver. Komplexiteten är stor, dels på grund av att det behövs en ny reningsprocess som uppfyller framtida krav på kapacitet och kvalitet, dels på grund av projektets omfattning som kommer att engagera ett mycket stort antal entreprenörer och konsulter under närmare tio år.

För att kunna finansiera detta stora projekt, tillsammans med Norrvattens övriga löpande reinvesteringar, krävs en höjning av förbundets låneram. I slutet av året skickades en hemställan till våra medlemskommuner för att utöka låneramen med 1 100 miljoner kronor, vilket säkerställer framdriften av investeringsverksamheten de kommande tre till fyra åren. Ytterligare två låneramshöjningar planeras fram till cirka år 2032. Genom att dela upp låneramshöjningen säkerställs en strikt hantering av den totala lånevolymen, allt eftersom projektets ekonomiska kalkyl förfinas. I dialog med medlemskommunerna hemställer Norrvatten också om en ny finansieringsmodell, där ägarlån ska tillämpas. Under 2023 har således mycket kretsat kring investeringarna och finansieringen av dessa.

Norrvatten arbetar ständigt med forskning och utveckling och är stolta över våra samarbeten med lärosäten och forskningsinstitut. Under 2023 avslutades omfattande försök med ultrafilter för att utreda hur den framtida reningsprocessen kan avskilja bakterier och virus. Pilotförsök med aktivt kol genomfördes för att undersöka rening av kemiska föroreningar, som PFAS. Genom försöken har vi redan nu bra kunskap om hur den framtida reningsprocessen kan optimeras.

Sommaren blev visserligen blöt efter midsommar, men försommaren var torr och varm och vattenförbrukningen extremt hög. Juni var en mycket utmanande period för Görvålverket och det var nära ett bevattningsförbud för vårt område. Vi lever redan i klimatomställningens tid och behöver fortsätta arbeta för en mer hållbar konsumtion av vatten.

Det senaste året har Norrvattens roll i totalförsvaret förtydligats. Med ett krig inte långt från Sveriges gränser och en ökad hotbild mot vatten- och energiproducenter har säkerhetssamarbetet i regionen stärkts. Säkerhetsfrågorna kommer ta en allt större plats i vår vardag och Norrvattens betydelse för regionens säkerhet har medfört att förbundsstyrelsen fattat beslut om att göra hela Skåftingeholmen, där Görvålverket ligger, till ett skyddsobjekt.

Utmaningarna framöver är många, men tack vare en mycket kompetent organisation och en engagerad förbundsstyrelse kommer Norrvatten lösa det vi har framför oss.

Jag ser fram emot ett händelserikt 2024.

Andreas Thunberg, VD, Norrvatten

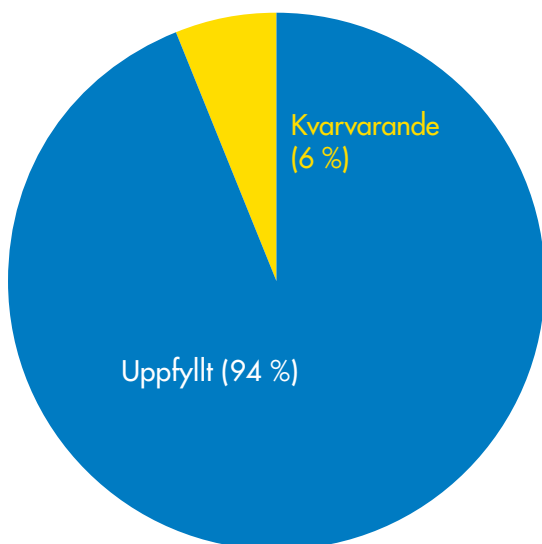

Miljöredovisning 2023

Norrvattens miljöarbete bedrivs utifrån miljöledningssystemet ”Svensk Miljöbas”, en nationell miljöledningsstandard som i sin tur bygger på ISO 14001. Miljödiplomet utfärdas av Järfälla kommun. För att bli certifierad krävs bland annat att verksamheten visar miljöansvar, socialt ansvarstagande och kontinuerligt minskar sin miljöpåverkan. En miljörevision genomförs varje år och en godkänd revision är ett kvitto på att miljöarbetet sker på ett välorganiserat sätt med ständiga förbättringar. I juni 2023 genomfördes en revision med gott resultat utan avvikelser att åtgärda enligt revisorn; ”Norrvatten har ett strukturerat miljöarbete med stort engagemang för frågorna hos både medarbetare och ledning”.

Norrvatten har satt upp 10 miljömål för perioden 2021–2023. Aktiviteter inom miljömålen ska preciseras och följas upp årligen. 94 % av målen för 2023 har uppnåtts totalt, varav sex mål har uppfyllts helt. En miljöplan med en ny miljömålsstruktur har tagits fram för perioden 2024–2026.

Uppföljning av miljömål 2023

Miljömål särskilt betydelsefulla för ledningen

Minskad risk för negativ påverkan på råvatten och dricksvatten

● 100 % uppfyllt

Revision av vattenskyddsföreskrifter som är äldre än 20 år pågår enligt plan. Norrvatten har färdigställt ansökan om reviderat vattenskyddsområde för Finsta-Kilen som har skickats ut på myndighetsremiss december 2023. Underlag för ansökan om reviderat vattenskyddsområde för Norrvattens övriga vattentäkter i Norrtälje, Lohäradsåsen, är också klart. Arbete för att revidera vattenskyddsområde för Hammarby/Rotsunda pågår enligt plan.

Norrvatten har fortsatt samverka med Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) avseende bildande av ett vattenskyddsrad för Östra Mälaren och beslut om bildande har tagits i VAS-rådet.

Norrvatten har samlat och deltagit i flera samrådsgrupper för att kommunicera, öka kunskap och nätverka för skydd av våra vattenresurser. Larmkedjor har kommunicerats och har gett mycket god effekt från åtgärder framförallt i Upplands-Bro kommun så att inga avloppsbräddningar påverkat råvattnet vid Görvålverket år 2023.

Norrvatten har i samverka med SVOA och kommunerna Järfälla, Ekerö och Stockholm stad tagit fram en rapport om källor till PFAS i Östra Mälaren för att ge underlag till prioriterade åtgärder av PFAS vid utsläppskällorna.

I den studie som avslutades under 2023 har det geografiska området för studien utvidgats till att omfatta hela Östra Mälarens vattenskyddsområde och

nya data har inarbetats i kartläggningen. Beräkningar har genomförts för spridning av PFAS från källor som markanvändning, nederbörd, och enskilda avlopp samt från punktkällor som avfallsdeponier och förorenad mark där brandskum har använts. För att minska halterna av PFAS vid vattenverken är det viktigt att vidta åtgärder i andra delar av Mälarens avrinningsområde. Detta skulle gynna vattenkvaliteten i Mälaren och dessutom vara en kostnadseffektiv åtgärd. Norrvatten och Stockholm vatten och avfall jobbar aktivt för att få till stånd åtgärder vid de största PFAS-källorna och har en god dialog med berörda aktörer.

Arbeta för hållbar vattenanvändning

● 100 % uppfyllt

Norrvatten arbetar sedan flera år tillbaka för att främja en hållbar vattenanvändning. Under 2023 genomfördes två samordningsmöten med representanter för kommunernas kommunikationsavdelningar. Även ett möte med kommunernas VA-chefer genomfördes under året. Samarbetet med kommunerna fungerar mycket bra. Kommunerna har dock kommit olika långt när det gäller åtgärder för att verka för en hållbar vattenanvändning. Mycket hög vattenförbrukning i samband med varmt och torrt väder är fortsatt ett problem för Norrvatten. Under 2024 planerar Norrvatten för nästa steg i arbetet med hållbar vattenanvändning tillsammans med medlemskommunerna. Fokus för det fortsatta arbetet är att hitta lösningar för att minska förbrukningstoppar i maj och juni.

Norrvatten deltar i det nationella samarbetet för hållbar vattenanvändning, som samordnas av Svenskt Vatten, och deltar även i olika forskningsprojekt inom området. Ett exempel är projektet ”Effektivera kommunal vattenanvändning” som har drivits av RISE under 2023 där Norrvatten har medverkat i referensgruppen.

Hållbara entreprenadarbeten och hållbar framtida vattenproduktion

● 100 % uppfyllt

Inom ramen för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion planerar Norrvatten för en etappvis utbyggnad av vattenverkets kapacitet och rening. Processen att ta fram en ny detaljplan pågår hos Järfälla kommun. Norrvatten behöver också ansöka om miljötillstånd hos mark- och miljödomstolen. Samråd har genomförts under 2022 och 2023. Dimensionerande förutsättningar avseende miljö har beslutats, vilket sätter övergripande miljökrav för projektet och processer i den framtida driften. Ansökan om miljötillstånd har skjutits fram något på grund av att MKB (Miljökonsekvensbeskrivningen) och artskyddsutredningen behöver justeras.

Övriga miljömål i ordinarie verksamhetsplanering

Ansvarsfull kemikaliehantering

● 80 % uppfyllt

Arbete med att uppdatera och riskbedöma produkter på kemikalielistan i Chemical Manager EcoOnline samt utrensning av produkter har genomförts. Riskbedömning av alla kemiska produkter genomförs med återkommande intervall och arbetet med riskbedömningar och rensningar fortgår 2024.

Rutin för inköp och bedömning av kemiska produkter och kemikalier (särskilt i kontakt med dricksvatten) har föreslagits med fokus på projektet Norrvattens framtida vattenproduktion och arbete kommer att ske enligt liknande rutin som Stockholm Vatten och Avfall (SVOA). Även om arbete kvarstår så bör det lyftas fram att måluppfyllelsen 2023 är 80 % jämfört med 40 % vid utgången av 2022.

Hållbar avfallshantering på Görvålverket

● 90 % uppfyllt

Norrvatten arbetar för att öka återvinning och minska blandat avfall. Under 2023 genomfördes en genomgång av de fraktioner som Norrvatten källsorterar på Görvålverket samt hantering av farligt avfall tillsammans med avfallsentreprenören. Norrvatten har goda förutsättningar för hållbar avfallshantering. Några åtgärder ska utföras vid avfallsstationen och därefter ska utbildning hållas för personalen kring avfallshanteringen.

Utbildning för provtagning av oljeavskiljare är utfört. Norrvatten har dessutom installerat flödesmätning och logg på fordonstvätten för att kunna följa belastningen på oljeavskiljaren samt tecknat avtal för provtagning var sjätte månad enligt krav från tillsynsmyndigheten.

Plan för utredning av restströmmar är klar. Utredningen med optimering av flotationsanläggningen kommer att genomföras under 2024.

Minimerad energianvändning för produktion/distribution av dricksvatten

● 100 % uppfyllt

Den specifika energiförbrukningen på helåret 2023 var 497 Wh/m³, vilket är lägre än målsättningen på 500 Wh/m³. Att vi lyckades nå målet beror till stor del på att förstrypningar på utgående dricksvattenledningar har tagits bort samt att fällningslinjerna har gått i sedimentationsläge i stället för flotation som är mer energikrävande, pumpstrategin har också uppdaterats under 2023 för att följa de nya förutsättningarna.

Flotation har visat sig reducera halten PFAS₄ i dricksvattnet och av den anledningen har Norrvatten tagit ett strategiskt beslut att, med start i januari 2024, köra fällningarna i flotationsläge när det är möjligt. Den specifika energiförbrukningen för processen förväntas därför att stiga med ca 4 % under 2024.

Minska utsläpp till luft från resor i tjänsten

● 90 % uppfyllt

Fossilfri andel av körsträcka av resor i tjänsten följs upp från de digitala körjournalerna i alla bilar. Norrvatten arbetar enligt antagen resepolicy. Utvärdering av digitala körjournaler kvarstår.

Hållbara entreprenadarbeten

● 80 % uppfyllt

Norrvatten arbetar för minskade koldioxidutsläpp vid ledningsarbeten där det är möjligt och har utfört en sträcka med schaktfria metoder (spräckning) under 2023, vilket minskade koldioxidavtrycket för den sträckan med ca 101 ton motsvarande ca 87 %.

Rutin kring hållbarhetskrav i förstudier i projekteringsstadiet (inklusive vägledning för hur man tar fram underlagen) är inte klar utan arbetet fortgår 2024.

Socialt ansvarstagande

Socialt ansvarstagande för likabehandling. Erbjudna studenter arbetslivserfarenhet.

● 100 % uppfyllt

Under 2023 avslutades åtta examensarbeten på Norrvatten. Rapporter finns publicerade på Norrvattens webbplats. En YH-student har gjort praktik.

Miljöledningssystem

Med lättåtkomlig dokumentation, koppling till övrig styrning och till de globala hållbarhetsmålen

● 100 % uppfyllt

Norrvattens miljömål presenterades för alla på Norrvatten på ett internt informationsmöte för alla medarbetare. Presentation av Norrvattens hållbarhetsarbete och miljöledning finns tillgängligt och uppdaterat på extern webbplats såväl som intranät. Miljörevisionen gav ett kvitto på att dokumentationen och kopplingen till styrning och de hållbara utvecklingsmålen (SDG) är mycket god.

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden och organisation

Kommunalförbundet Norrvatten ägs av medlemskommunerna Danderyd, Järfälla, Knivsta, Norrtälje, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker.

Medlemsandelar

KOMMUN	ACKUMULERAD FÖRBRUKNING 2022 (tusen m ³)	2022 ANDEL (procent)	FÖRBRUKNING 2023 (tusen m ³)	ACKUMULERAD FÖRBRUKNING 2023 (tusen m ³)	2023 ANDEL (procent)
Danderyd	196 515	7,93 %	3 237	199 752	7,90 %
Järfälla	309 360	12,48 %	6 453	315 813	12,48 %
Knivsta	32 624	1,32 %	859	33 483	1,32 %
Norrtälje	16 492	0,67 %	2 319	18 811	0,74 %
Sigtuna	172 795	6,97 %	4 180	176 976	6,99 %
Sollentuna	256 460	10,34 %	5 422	261 882	10,35 %
Solna	479 140	19,33 %	7 047	486 187	19,22 %
Sundbyberg	293 227	11,83 %	3 883	297 109	11,74 %
Täby	245 722	9,91 %	5 855	251 577	9,94 %
Upplands-Bro	96 230	3,88 %	2 470	98 700	3,90 %
Upplands Väsby	180 432	7,28 %	3 782	184 215	7,28 %
Vallentuna	78 879	3,18 %	1 948	80 827	3,19 %
Vaxholm	31 622	1,28 %	791	32 413	1,28 %
Österåker	89 742	3,62 %	2 610	92 352	3,65 %
Totalt tusen m³	2 479 240	100 %	50 858	2 530 099	100 %

Ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen redovisas nedan tillsammans med sammanträdesstatistik med mera. Statistiken avser förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse för 2023.

Förbundsstyrelse 2023

FÖRBUNDSORGAN	LEDAMÖTER	ERSÄTTARE	SAMMANTRÄDEN
Förbundsfullmäktige	51	51	2
Valberedning	3	3	1
Förbundsstyrelse	10	10	6
Presidium (*)	2	-	6
Revisorer	3	-	4

FÖRBUNDSSTYRELSE	KOMMUN	ROLL
Sara Kukka-Salam, S	Solna	Ordförande (*)
Erik Andersson, M	Täby	Vice ordförande (*)
Inger Olsson-Blomberg, M	Danderyd	Ledamot
Erik Östman, C	Järfälla	Ledamot
Bino Drummond, M	Norrtälje	Ledamot
Gunnar Balfe, M	Sigtuna	Ledamot
Jonas Riedel, C	Sollentuna	Ledamot
Ayla Eftekhari, S	Sundbyberg	Ledamot
Margareta Hamark, L	Upplands-Väsby	Ledamot
Michaela Fletcher, M	Österåker	Ledamot
Björn Lindfors, M	Järfälla	Ersättare
Matilda Hübinette, KNU	Knivsta	Ersättare
Åsa Söderbergh, M	Sollentuna	Ersättare
Lars Råden, M	Solna	Ersättare
Leif Elofsson, S	Sundbyberg	Ersättare
Annica Nordgren, C	Täby	Ersättare
Catarina Andersson, S	Upplands-Bro	Ersättare
Maria Fäilth, KD	Upplands-Väsby	Ersättare
Ewa Thorin, M	Vallentuna	Ersättare
Peter Lindqvist, M	Vaxholm	Ersättare

REVISORER	KOMMUN	ROLL
Birgitta Schwinn, M	Sollentuna	Ledamot
Lars Markstedt, L	Järfälla	Ledamot
Hans-Erik Salomonsson, S	Sundbyberg	Ledamot/ Sammanställande
Biträde till revisorerna: Richard Moell Vahul, PwC		

VALBEREDNING	KOMMUN	ROLL
Lars-Erik Salminen, M	Solna	Ordförande
Magnus Persson, C	Solna	Ledamot
Sven-Inge Nylund, S	Upplands-Bro	Ledamot
Inger Olsson-Blomberg, M	Danderyd	Ersättare
Vakant	-	Ersättare
Vakant	-	Ersättare

FÖRVALTNING	ROLL
Andreas Thunberg	Verkställande direktör

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska kommuner och kommunalförbund upprätta en årsredovisning för varje räkenskapsår. Utöver det ska minst en delårsrapport upprättas under räkenskapsåret. I lagstiftningen stadgas också att uppföljning av mål för verksamheten avseende bland annat god ekonomisk hushållning ska följas upp i delårsrapport och årsredovisning. Bokföring och redovisning ska också fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Miljoner kronor redovisas med förkortningen mkr medan tusental kronor redovisas som tkr.

Översikt över verksamhetens utveckling

ÖVERSIKT 5 ÅR, TKR	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	UTFALL 2022	UTFALL 2023	BUDGET 2023
Totala intäkter	212 272	221 866	234 181	244 761	303 796	297 443
Totala kostnader	-207 350	-220 966	-232 818	-245 720	-289 718	-297 443
Avskrivningar	-62 165	-59 334	-63 795	-64 634	-65 445	-67 599
Resultat efter finansiella poster	4 922	901	1 363	-958	14 078	0
Soliditet	15,2 %	14,1 %	12,4 %	10,6 %	9,3 %	8,7 %
Självfinansieringsgrad	32 %	35 %	27 %	23 %	20 %	17 %
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12 (tkr)	915 502	1 017 858	1 170 463	1 400 388	1 633 099	1 771 639
Nettoinvesteringar (tkr)	194 148	168 255	238 309	286 905	331 522	402 077
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90	4,90
Medelantal anställda	55	58	63	65	66	76
Sjukfrånvaro	2,7 %	3,4 %	3,5 %	3,4 %	3,0 %	4,0 %

Norrvattens verksamhet har uppvisat en stabil utveckling såväl finansiellt som verksamhetsmässigt under de senaste åren. Inga större förvärv eller avyttringar har genomförts vilket medför att verksamheten är relativt oförändrad till omfattningen. Såväl intäkter som kostnader och resultat är relativt stabila och förutsägbara. Nyckeltalen för soliditet sjunker på grund av ökad belåning och självfinansieringsgraden på investeringar sjunker på grund av att förbundet har en högre investeringstakt än för några år sedan. I planeringen framåt finns byggnationen av ett kompletterande vattenverk som kommer att innebära en stor förändring såväl verksamhetsmässigt som finansiellt.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Norrvatten är ett kommunalförbund som har till huvuduppgift att leverera dricksvatten till sina medlemskommuner till självkostnadspris. Stora investeringar ligger framför Norrvatten i syfte att säkra produktion och kapacitet och stora delar av anläggningarna har låga bokförda värden. Detta sammantaget innebär att verksamheten inte är självfinansierande utan att Norrvatten med regelbundenhet behöver öka sin låneram för att kunna genomföra nödvändiga investeringar i dricksvattenproduktionen och distributionsnätet.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Sedan några år tillbaka har det blivit tydligt att Norrvatten och medlemskommunerna behöver vara förberedda inför perioder av hög vattenförbrukning

som inträffar varma vår- och sommarkvar. Det handlar dels om att ha möjlighet att ta till åtgärder som bevakningsförbud vid ett kritiskt produktionsläge, men framför allt om förebyggande insatser för att undvika att hamna i ett sådant läge. Vattenproduktionen har tangerat, och även överstigit, maximal kapacitet ett antal gånger under de senaste åren.

Norrvatten ser en ökning av vattenförbrukningen, om än inte lika tydlig som för ett antal år sedan, som inte är väderberoende utan hänger ihop med medlemskommunernas och regionens tillväxt. Enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUF5 2050, kommer antalet anslutna till Norrvattens leveransområde att öka från dagens omkring 700 000 personer till närmare 900 000 personer år 2050 enligt RUF5 låg. Eftersom en betydande andel av vattenförbrukningen är väderberoende så kan det vara relativt stora variationer mellan enskilda år, men den långsiktiga trenden är en ökad förbrukning beroende på ökat antal anslutna. Detta är en av anledningarna till planeringen av ett nytt, kompletterande vattenverk, som kommer öka Norrvattens produktionskapacitet.

En risk- och osäkerhetsfaktor i närområdet är Stockholm Exergis planer på att bygga ett kraftvärmeverk i Lövsta. Om denna etablering skulle bli verklighet föreligger enligt Norrvattens bedömning stora risker för en negativ påverkan på råvattnet.

Norrvatten ska leverera ett hälsosamt dricksvatten. Då reningen med avseende på kemiska föroreningar, som PFAS och läkemedelsrester, är mycket låg i Norrvattens anläggningar så krävs att vattnet i Mälaren och i grundvattenverken inte innehåller skadliga halter

av dessa ämnen. I planerna för det kompletterande vattenverket så finns det med processer som kan rena vattnet på ett bättre sätt än i dagens anläggning. Den allra viktigaste åtgärden är dock att aktörer som släpper ut PFAS-ämnen i naturen upphör med det.

Norrvattens egen reservvattenförmåga är otillräcklig och behöver förstärkas. En osäkerhet är att den faktiska kapaciteten kan vara ännu lägre än vad som tidigare antagits. Till detta kommer betydande risker på grund av exploateringsstrycket på Stockholmsåsen och de risker som det medför för grundvattenmagasinen där.

Det höga terrorhotet tillsammans med den säkerhetspolitiska situationen gör att säkerhetsläget i Sverige är allvarligt. Detta kommer att bestå under en längre tid. Händelseutvecklingen är både snabb och svår att förutse samt ger direkta konsekvenser på hoten mot Sverige. Brister och sårbarheter i förhållande till hotbilden utgör risker för aktörerna i totalförsvaret. Norrvatten utgör inget undantag och behöver enskilt och tillsammans med andra intensifiera arbetet med att öka förmågan inför och under höjd beredskap, krigsfara och krig för att värna de som bor, verkar och vistas i Norrvattens medlemskommuner. En viktig del är att säkerställa beredskapen med ett systematiskt säkerhets- och säkerhetsskyddsarbete som tar sin utgångspunkt i dimensionerande antagonistiska förmågor (DAF).

Situationen som varit och delvis fortfarande råder med en högre inflation än tidigare samt kostnadsökningar för kemikalier, räntor, pensioner och elenergi påverkar Norrvatten i stor utsträckning både nu och framöver. Såväl verksamhetsmässig som ekonomisk planering

blir svårare att genomföra och avgiftsuttaget behöver bli högre för att täcka de nödvändiga kostnaderna. Detta kan få stor påverkan på, både förmågan att underhålla och bygga ut ledningsnät, men också det stora utbyggnadsprojektet Norrvattens framtida vattenproduktion. Tillgång på kemikalier är en risk som kan påverka förmågan att producera tillräckligt med vatten med säkerställd vattenkvalitet.

Skuldsättning

Låneskulden vid årsskiftet uppgick till 1 633 mkr (1 401) vilket är en ökning med 232 mkr jämfört med föregående bokslut. Förbundet är i en investeringstung fas och den ökade skuldsättningen är i linje med den långsiktiga planeringen.

Ränterisk

Den av förbundsfullmäktige beslutade finanspolicyen, med tillhörande instruktion för finanshantering, innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och gränser för finansverksamheten inom förbundet. Förbundet är exponerat för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk och likviditetsrisk. Den risken som identifierats som störst framåt är en väsentligt högre räntekänslighet i framtiden på grund av högre skuldsättning som ligger i planeringen framåt. Ränterisken hanteras löpande i en normportfölj enligt nedan. Den aktuella normportföljen beslutades av förbundsstyrelsen den 2023-10-18 efter ett genomfört strategitest. Den aktuella räntesäkringsstrategin är mer defensiv än tidigare och det beror på den tidigare nämnda låneskuldens utveckling och därtill kopplad ränterisk.

Normportfölj för hantering av ränterisk

INTERVALL (ÅR)	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10
Normportfölj										
Andel förfall	30 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Riskmandat										
Max förfall	40 %	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	10 %	10 %	10 %	10 %
Min förfall	20 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Upplåningen löper både med fast och rörlig ränta och derivat används för att säkra ränterisk och anpassa räntebindningstiden i låneportföljen. Derivat fanns tecknade till ett belopp om 1 455 mkr (901).

Förbundet bedömer säkringsförhållandets effektivitet per varje balansdag genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren i den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid samt räntebas. Säkringsförhållandet anses effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten.

Enligt finanspolicyen ska räntebindningstid ligga i intervallet 1–3 år med 2 år som norm samt kompletterat med beslut om finansiell normportfölj, och kapitalbindningstiden ska uppgå till minst 2 år. Vid årsskiftet uppgick den faktiska räntebindningstiden till 4,45 år (2,57) och kapitalbindningen till 6,18 (5,94) år.

Övriga parametrar som likviditetsreserv och storlek på enskilda förfall ligger också inom de fastställda värdena i policy och instruktion.

Pensionsmedel och pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelse, mkr	2023
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	17 298
b. Ansvarförbindelse inkl. särskild löneskatt	25 096
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring*	35 693
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	78 087

Förvaltade pensionsmedel – Marknadsvärde, mkr	2023
5. Totalt pensionsförsäkringskapital*	42 254
a. Varav överskottsmedel*	0
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	42 254

Finansiering	2023
9. Återlånade medel	35 833
10. Konsolideringsgrad	54,1 %

* Värden i detta dokument rör åtaganden som är försäkrade hos KPA Tjänstepensionsförsäkring AB där förbundet har hela sitt pensions-åtagande. Den del som är tryggad i pensionsförsäkring avser förmånsbestämda pensionsförmåner intjänade från 1998-01-01.

Enligt prognoser från Norrvattens pensionsmedelsförvaltare ser de totala pensionskostnaderna ut att vara fortsatt på en högre nivå under 2024 för att sedan sjunka tillbaka 2025 och 2026 när effekterna av den höga inflationen 2022 och 2023 avtar. Ett antal anställda har under året gjort ett val att antingen stanna kvar i en förmånsbestämd pensionslösning eller gå över till en avgiftsbestämd lösning. De gjorda valen kommer att påverka pensionskostnaderna kommande år.

Händelser av väsentlig betydelse

Produktion

Den totala produktionsvolymen under 2023 uppgick till 51,3 miljoner m³. Vattenförbrukningen var hög under stora delar av juni när vädret var varmt och torrt. I mitten av juni nådde vattenförbrukningen en topp och var nära 200 000 m³ /dygn. Produktionen var mycket ansträngd vid Görvålverket och Norrvatten gick ut med en vädjan om minskad vattenförbrukning den 14 juni. Även följande dagar var vattenförbrukningen mycket hög, men det är sannolikt att den varit ännu högre utan Norrvattens vädjan. Produktionen var högre än Görvålverkets uthålliga kapacitet under sammanlagt 31 dagar (samtliga i maj och juni).

Norrvatten fick stödleveranser av vatten från Stockholm Vatten och Avfall under några dagar för att klara den höga förbrukningen. Samtliga medlemskommuner hjälpte till att kommunicera Norrvattens vädjan till allmänhet och verksamheter. Uppmaningen att spara vatten uppmärksammades också i media, till exempel i P4 och Mitt i-tidningarna. Norrvatten ser ett fortsatt tydligt samband mellan vattenförbrukning och utomhustemperatur; vid varmt och torrt väder ökar vattenförbrukningen markant.

Norrvattens grundvattenverk är en viktig och oumbärlig del av Norrvattens reservvattenkapacitet som både kan nyttjas för att hantera oförutsedda händelser och störningar, men även underlätta för planerade och nödvändiga åtgärder på distributionsnätet. I tre dagar i slutet av juni levererades dricksvatten från Finsta-Kilen grundvattenverk till vattentornet i Norrtälje. Detta för att stärka upp vattenleveransen i samband med en avstängning av en ledning i Vallentuna. Totalt levererades 50 000 m³ vatten från Finsta-Kilens grundvattenverk.

För att kunna fastställa kapaciteten i Ulriksdals grundvattenverk genomfördes i oktober 2023 en provpumpning. Redan efter en kort tids provpumpning identifierades kapacitetsbegränsningar som kommer

att åtgärdas. Under tiden som provpumpningen pågick levererades 45 000 m³ vatten från Ulriksdals grundvattenverk till abonnenter. Planen är att göra en ny provpumpning våren 2024.

Omvärldsläge

Norrvatten genomför löpande omvärldsbevakning och arbetar ständigt för att säkerställa en god beredskap för att producera, kontrollera och distribuera dricksvatten. Bland annat ser Norrvatten över tillgången till, och möjligheten att lagra, kemikalier och annat nödvändigt material som behövs i verksamheten.

Ny lagstiftning

Den 1 januari 2023 började Livsmedelsverkets nya föreskrifter om dricksvatten att gälla i Sverige. Det innebär bland annat nya regler för hur kvaliteten på dricksvatten ska följas upp och vilka ämnen som ska undersökas. Det innebär att nya parametrar ska analyseras och det krävs också fler prover av vissa parametrar som enterokocker och PFAS. När det gäller mikrobiella parametrar så har Norrvatten tagit fram rekommendationer för hur dricksvattenproducenter ska förhålla sig till kravet ”ingen onormal förändring” med avseende på mikrobiell tillväxt. Utöver detta har nya undersökningsprogram tagits fram och egenkontrollprogrammen reviderats för att följa den nya lagstiftningen.

De nya föreskrifterna innebär också ett nytt sätt att bedöma om dricksvattnet är hälsosamt och rent. Begreppen ”tjänligt”, ”tjänligt med anmärkning” och ”otjänligt” har tagits bort och ersatts med en jämförelse mot gränsvärden, där det ska göras en bedömning enligt begreppen: ”uppfylls gällande krav” eller ”uppfylls inte gällande krav”.

På längre sikt kommer fler förändringar. Vissa nya gränsvärden börjar gälla 1 januari 2026, till exempel ett nytt gränsvärde för PFAS. Detta gränsvärde är fram till 2026 ett riktvärde för dricksvattenproducenterna, vilket innebär att det bör eftersträvas att om möjligt ligga under det kommande gränsvärdet. Dricksvattnet från Görvålverket har PFAS-halter som ligger nära det kommande gränsvärdet.

Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten utgör dock endast en del av EU-direktivet för dricksvatten. Under hösten 2023 så kom en lagrådsremiss vars syfte är att ge mandat till myndigheter att skriva föreskrifter för de delar som ännu inte införlivats i svensk lagstiftning. Det handlar bland annat om ansvaret för faroanalys av tillrinningsområdet och faroanalys av fastighetsinstallationer.

Utbyggnad av kapacitet och reningsförmåga

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion, NFVP, gick under våren in i detaljprojektering efter ett beslut i förbundsstyrelsen. Detaljprojekteringen genomförs tillsammans med NCC som är upphandlad samverkanspartner för projektet. När den första kalkylen från detaljprojekteringen togs fram under november visade slutkostnadsprognosen en väsentligt högre summa än vad projektet tidigare haft i sina kalkyler och ett intensivt arbete med att undersöka dels skillnaderna i tidigare kalkyl jämfört med den nya, dels ett arbete för att få ned slutkostnadsprognosen påbörjades. Skillnaderna i kalkyl utreds fortfarande för att säkerställa helheten men det handlar huvudsakligen om prisuppgångar, riskpåslag, mer detaljerade underlag och större bedömda arbetsplatsomkostnader.

För att få ned investeringsnivån så har ett antal åtgärder och förslag tagits fram och ska beslutas av förbundsstyrelsen under våren 2024. Projektets budget och tidplan kommer sannolikt att förändras i samband med dessa beslut. Ett arbetsutskott för beredning av frågor kopplade till NFVP har också inrättats för att tidigt vägleda förvaltningen inför stora principiella beslut i projektet.

Andra krav som tillkommit från Livsmedelsverket är ett nytt gränsvärde för PFAS i dricksvattnet. Livsmedelsverkets föreskrifter anger också att dricksvatten inte får innehålla ämnen som utgör potentiell risk för människors hälsa. Detta betyder att vattenverkets framtida reningsprocess även måste kunna hantera de ämnen som ger upphov till så kallade genotoxiska effekter (kan skada kromosomer och orsaka mutationer). Men framförallt behöver Norrvatten förstärka reningen för att få en bättre avskiljning av virus, bakterier och parasiter. Därför kommer ultrafilter införas som ytterligare reningssteg i det kompletterande vattenverket. För att få kunskap om hur en sådan process ska drivas under de förutsättningar som gäller vid Görvålverket så har pilotförsök genomförts under 2022 och 2023. Pilotförsöken har resulterat i ny kunskap och konkret vägledning i arbetet med Norrvattens framtida reningsprocess. En slutsats från pilotförsöken är att det är lämpligt att ultrafilter placeras efter aktiva kolfilter i Norrvattens framtida anläggning. Norrvatten konstaterar också att direktfällning på ultrafilter ger en stabil drift och att membranets prestanda kan bibehållas vid en mycket begränsad användning av klor. I utvärderingen ingick även uppföljning av avskiljningen av virus över ultrafilter, vilket genomfördes genom ett examensarbete samt genom så kallat spikningsförsök tillsammans med Livsmedelsverket.

I arbetet med NFVP ingår även pågående utvärdering av olika typer av aktivt kol under olika driftförutsättningar liksom utredningar kring förekomst av akrylamid från restströmshanteringen. Möjligheten att rena förekomst av akrylamid undersöktes i ett examensarbete.

Som tidigare nämnts behöver Norrvatten även införa ytterligare rening med avseende på kemiska ämnen som PFAS. En etablerad teknik för detta är användning av aktivt kol och även för detta genomförs pilotförsök vid Görvälnverket.

Flera åtgärder för att öka kapaciteten i dagens existerande vattenverk pågår också. Flotation infördes som reningsmetod under 2019 i en sedimenteringsbassäng. Flotation innebär att flödet genom detta processteg kan ökas utan att dricksvattenkvaliteten försämras. Under 2023 avslutades installation av flotation i befintliga fällningslinjer vilket gett ökad kapacitet. Under högförbrukningen i maj-juni kördes vissa fällningslinjer i flotation vilket sannolikt bidrog till att processen var stabil trots att den uthålliga kapaciteten överstegs under ett stort antal dagar denna period. En positiv bieffekt av flotationsprocessen är att den har en viss avskiljande förmåga med avseende på PFAS vilket kan nyttjas redan nu för att sänka halten i dricksvattnet. Effekter av flotation med avseende på PFAS finns redovisade i ett examensarbete som genomfördes under 2023.

I samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet har en ”digital tvilling” använts för att ta fram en ny styrstrategi för snabbfiltren på Görvälnverket så att kapaciteten kan ökas. Styrstrategin ska implementeras under 2024.

Utredningen om de praktiska och ekonomiska förutsättningarna att förstärka kapaciteten för Märsta och Hammarby grundvattenverket avslutades under 2023. Utredningen pekar på goda förutsättningar för Norrvatten att avsevärt närma sig målet för reservvattenförsörjning

Norrvatten har också genomfört provpumpning och uppföljning av hydraulisk kapacitet för Ulriksdal. Arbetet kommer fortsätta 2024.

Investeringar

Norrvatten har en hög investeringstakt i ledningsnät och anläggningar. Flera ledningsnätprojekt pågår i hela Norrvattens område. Under 2023 förnyades 3 049 meter ledning. I syfte att genomföra projekten utan att någon abonnent ska bli utan vatten så har även 2 304 meter provisoriska ledningar byggts under året.

Projektet Åkersberga-Rydbo slutfördes under hösten 2023. I detta projekt byttes ledningsmaterial från glasfiberarmerad polyester (GAP) till stål på en cirka 2 km lång ledning.

Under året påbörjades ett projekt i Grana-Sursta med att byta ut en GAP ledning till PE-ledning. Den första etappen av detta projekt genomfördes med hjälp av rörspräckning, som innebär mindre åverkan på marken då mindre schaktning krävs. Detta är fördelaktigt i känsliga miljöer där det kan vara komplicerat och dyrt att genomföra projekt med traditionell schaktning.

Ovanstående GAP-ledningar ingår i utbytesprogrammet som Norrvattens förbundsstyrelse har beslutat om. Genom att byta ut GAP-ledningar minskar risken för stora läckor vilket ger en säkrare vattenleverans.

Även vid de yttre anläggningarna pågår olika projekt. Stäkets tryckstegringsstation slutfördes under året där pumpar, rör och ventiler bytts ut samt el- och kraftmätning uppdaterats och reservkraft installerats.

Det pågår även ett arbete med att utreda kapaciteten i grundvattentäkten i Ulriksdal där det även installeras fler grundvattenrör för att få en bättre kontroll av grundvattenmagasinet.

Det har även pågått ett arbete med att renovera ett flertal vattentorn där ny ventilation installeras samt att en översyn av tak sker, detta program är nu slutfört.

Samarbeten och bidrag

Norra Stockholmsåsens grundvattenråd bildades 2017 av Upplands-Väsby kommun, Sigtuna kommun, Sollentuna kommun, Solna stad och Kommunalförbundet Norrvatten. Kommunalförbundet Norrvatten är samordnare och juridisk person, med ansvar för rådets gemensamma ekonomi. Syftet med grundvattenrådet är att skydda det viktiga grundvattnet i norra Stockholmsåsen. Grundvattenrådet har under 2023 tagit fram nytt avtal med kommunerna som också inkluderar finansiering av ett miljöövervakningsprogram på Stockholmsåsen.

Havs- och vattenmyndigheten har, via Länsstyrelserna, beviljat bidrag till åtgärder för en tryggad tillgång till dricksvatten. Bidraget har kunnat sökas årligen 2019 till och med 2022. Norrvatten har sökt, och fått, finansiering för flera projekt varav de två sista avslutades under 2023:

- Förstärkt grundvattenbildning genom konstgjord infiltration i ett reservvattensyfte. Hammarby och Märsta grundvattenmagasin.
- Fokus på PFAS i Östra Mälarens vattenskyddsområde. Undersöka omfattningen av PFAS-föreningar.

Norrvatten har ett aktivt samarbete med flera universitet och högskolor, inte minst genom ovan nämnda examensarbeten.

Norrvatten är delaktiga i flera forsknings- och utvecklingsprojekt och har även bidragit till ansökningar som beviljats forskningsmedel. Ett av de större projekten som beviljats medel under 2023 är ett projekt om dagvattenhantering på Stockholmsåsen som ska genomföras i samarbete med Luleå Tekniska universitet, Trafikverket, Sigtuna kommun och Sollentuna kommun. Bidraget från Formas till projektet är knappt 20 Mkr för 2024–2028.

Det nya projektet är en fortsättning på det förberedande forskningsprojektet ”Utforska systemstöd för skydd av grundvattenresurser genom hållbar dagvattenhantering” som Luleå tekniska universitet och Norrvatten genomförde under 2022–2023. Det fem år långa forskningsprojektet som nu startar handlar om att hitta hållbara metoder för att hantera dagvatten så att dricksvattentäkter skyddas. I Norrvattens område är det viktigt att skydda grundvattnet mot föroreningar eftersom det används som reservvatten vid planerade och oplanerade drift- eller distributionsavbrott.

Norrvatten deltar i ett forskningsprojekt med syfte att utreda nya reningsmetoder för PFAS som drivs av SLU. Projektet som benämns SIDWater (Sustainable innovative drinking water treatment solutions for large-scale water supply and reuse) kommer bland annat att bekosta PFAS-analyser vid en optimering av flotationsanläggningen på Görväln och från en pilotanläggning för skumfraktionering av flotations slam med höga halter av PFAS. Utöver undersökningar vid Görvälnverket kommer även vatten med förhöjda halter av PFAS från Hammarby grundvattenverk att testas i en membranläggning vid Lunds tekniska högskola.

Det finns flera andra pågående FoU-projekt, men ett av de som Norrvatten varit mest delaktig i under 2023 är ”Mikrobiologiska och Kemiska risker i dricksvatten (MiKe)” som bland annat ska bidra till att definiera

kvalitetskriterier där gränsvärden saknas för att kunna uppnå kravet på att producera ett dricksvatten som är ”hälsosamt och rent” enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.

Utökad låneram

Nuvarande låneram uppgår till 2 100 mkr och en hemställan om att höja låneramen till 3 200 mkr är under behandling i medlemskommunerna. Under de närmaste åren planeras ytterligare höjning av låneramen med anledning av den planerade byggnationen av den kompletterande anläggningen vid Görvälnverket samt fortsatta investeringar i ledningsnätet.

Organisation och medarbetare

Andreas Thunberg började som ny VD den 1 januari 2023. Utöver VD har två enhetschefer och 11 medarbetare rekryterats under året.

För att anpassa organisationen till kommande behov beslutades om organisationsförändring för avdelningarna Produktion och Projekt och Entreprenad från och med 1 januari 2024. Syftet med organisationsförändringarna är att gå från en förvaltarorganisation till en drift- och projektorganisation. Organisationsförändringen innebär att produktionsavdelningen utökas från två till tre enheter, där den nya enheten blir teknik och utredning. Nya enhetschefer kommer att rekryteras till el och automation samt teknik och utredning.

Organisationsförändringen inom projekt och entreprenad innebär att nuvarande enhet projekt och utredning delas upp i ledningsnätsprojekt och anläggningsprojekt. Enhetschef ledningsnätsprojekt har rekryterats och en enhetschef till anläggningsprojekt kommer att rekryteras.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Norrvatten har beslutande organ i form av förbundsfullmäktige som årligen fastställer budget och verksamhetsplan. Löpande rapportering till förbundsstyrelsen sker av nyckeltalsutveckling och ekonomisk utveckling av drift- och investeringsekonomi under året i form av kvartalsrapportering och året avslutas sedan med en årsredovisning. För investeringar finns även ett investeringsråd där investeringsbeslut på tjänstemannanivå bereds och beslutas. Enligt delegationsordningen har VD rätt att fatta investeringsbeslut upp till 20 mkr.

Förtroendevalda revisorer finns utsedda som tillsammans med förbundets upphandlade revisorer genomför riktade temarevisioner samt räkenskapsgranskningar.

Varje år fastställs en intern kontrollplan av förbundsstyrelsen och den följs sedan upp löpande under året och avslutas med en rapport vid nästkommande års första förbundsstyrelsesammanträde.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Norrvatten har en styrmodell med framgångsfaktorer för att styra verksamheten. Framgångsfaktorerna utgår från fyra perspektiv, Kund, Effektivitet, Hållbarhet och Medarbetare och täcker därmed in alla delar av verksamheten. För att säkerställa en ändamålsenlig

verksamhet och kommunallagens krav på uppföljning av verksamhetsmässiga och finansiella mål har ett antal nyckeltal kopplats till framgångsfaktorerna. Dessa utgör kontrollpunkter för verksamheten.

Sammantaget nås 8 av 13 uppsatta nyckeltal för verksamheten för året. För ett flertal nyckeltal är målvärdet satt till 100 % vilket anses vara väldigt svårt att nå även i ett mycket gynnsamt läge. Förbundets bedömning är att verksamheten bedrivits enligt de mål och inom den budget som är beslutade av förbundsfullmäktige och att uppföljningen som redovisas nedan visar att resultatet som helhet för året är genomgående gott.

Framgångsfaktorer

KUND	EFFEKTIVITET	HÅLLBARHET	MEDARBETARE
<ul style="list-style-type: none"> • Dricksvatten av högsta kvalitet • Hög leveranssäkerhet • Hög tillit 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomi i balans • Rätt investeringar • Nyskapande 	<ul style="list-style-type: none"> • Miljödiplomerad • Optimerad resursanvändning • Samordnad samhällsbyggnad 	<ul style="list-style-type: none"> • Engagerade medarbetare • Rätt kompetens • Attraktiv arbetsmiljö

KRITISKA FRAMGÅNGSFAKTORER	NYCKELTAL/MÅLVÄRDE	2023	2022
KUND Dricksvatten av högsta kvalitet	Kvalitetskrav utgående dricksvatten	OK	-*
KUND Dricksvatten av högsta kvalitet	Kvalitetskrav distribuerat dricksvatten	OK	-*
KUND Hög leveranssäkerhet	Förnyelse av ledningsnät, > 0,7 % /år	0,8 %	1,25 %
KUND Hög tillit	Minst 6 nyhetsbrev skickas ut till ägare och intressenter	6	6
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Avvikelse budget/utfall i förhållande till omsättningen < 5 %	4,6 %	0,7 %
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Soliditet över 10 % (7 % inkl. ansvarsförbindelser)	9,3 %	10,6 %
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Självfinansieringsgrad över 15 %	20 %	22,5 %
EFFEKTIVITET Ständiga förbättringar	Mer än 70 förbättringsförslag	62	61
HÅLLBARHET Miljödiplomerad	Uppfyllda miljömål 100 %	94 %	91 %
HÅLLBARHET Energoptimering produktion	Elanvändning totalt, mindre än 0,5 kWh/m ³	0,497	0,5
MEDARBETARE Attraktiv arbetsmiljö	Medarbetarenöjdheten ska uppgå till minst 74 %, vartannat år	77 %	-
MEDARBETARE Attraktiv arbetsmiljö	Frisknärvaro ska överstiga 96 %	97 %	96,6 %
MEDARBETARE Attraktiv arbetsmiljö	Noll olycksfall	5	0

*Nytt målvärde från 2023. Detta beror på nya dricksvattenföreskrifter och att nyckeltal/målvärde därför omformulerats.

Kund

Dricksvatten av högsta kvalitet

Norrvatten arbetar hela tiden för att säkerställa att vårt dricksvatten klarar Livsmedelsverkets kvalitetskrav på dricksvatten.

För utgående dricksvatten har ingen kvalitetsavvikelse noterats vid provtagning. Enstaka överskridande av interna gränsvärden har förekommit, framför allt med avseende på odlingsbara mikroorganismer och långsamväxande bakterier, men dessa har inte bedömts som någon onormal förändring.

Under 2023 togs sammanlagt 643 prover inom ramen för kommunernas egenkontroll, vilket resulterade i 14 prov som låg över gränsvärde enligt LIVSFS 2022:12. Vid flera tillfällen överstegs gränsvärdet med avseende på järn vid olika provtagningsplatser. Detta kan orsakas av äldre ledningsmaterial. Vid några provtagningar återfanns även koliforma bakterier men vid omprov återfanns inga koliforma bakterier på någon av provtagningsplatserna.

Under perioden inkom 36 klagomål till Norrvattens kommuner som resulterade i 81 provtagningar vilket föranledde 13 prov som låg över gränsvärde enligt LIVSFS 2022:12. Den vanligaste anledningen till överskridande av gränsvärde var järn, främst i ospolade prov. I vissa fall kan det förklaras av mindre lämpliga provtagningsplatser såsom spol- eller brandposter.

På Norrvattens distributionsnät togs 461 prover varav åtta provtagningar resulterade i överskridande av gränsvärde enligt LIVSFS 2022:12. Vid en provtagningsrunda påvisades koliforma bakterier både i en högreservoar samt två pumpstationer. Vid omprov återfanns inga koliforma bakterier. Orsaken till avvikelserna har utretts men inte kunnat fastställas. En del avvikelser antas dock kunna förklaras av kontaminering i samband med provtagning och inte på avvikelse med avseende på vattenkvaliteten.

Att sanera kända PFAS-förorenade platser och att arbeta med förebyggande åtgärder är viktigt för att skydda

stockholmarnas dricksvatten. Norrvatten och Stockholm vatten och avfall har genomfört en ny kartläggning av källorna till PFAS-föreningar som når Östra Mälaren. Den visar bland annat att det är viktigt att vidta åtgärder i andra delar av Mälarens avrinningsområde för att minska PFAS-halterna vid vattenverken.

Kartläggningen, som är den första som genomförts för hela Östra Mälarens vattenskyddsområde, visar att det går att identifiera specifika områden som har relativt stor påverkan på råvattenkvaliteten vid vattenverken i Östra Mälaren.

Den nordöstra delen av Mälaren har höga halter av PFAS, jämfört med övriga Mälaren. I nordöstra delen av Mälaren finns exempelvis Arlanda och Ärnaområdet. Vid dessa platser användes tidigare brandskum som innehåller PFAS. Studien indikerar att om PFAS-föreningar från nordöstra Mälaren stoppas så skulle det kunna medföra en minskning med 30–40 % av PFAS-halten i vattnet i Görvälnbassängen. Det skulle i sin tur betyda att PFAS4-halterna i råvattnet skulle hamna under det nya gränsvärdet och därmed minska behovet av rening i vattenverket.

Medianvärdet för PFAS4 under 2023 var 3,8 ng/l i råvattnet och 3,5 i utgående dricksvatten. Det kommande gränsvärdet enligt LIVSFS 2022:12 är 4,0 ng/l och börjar gälla från 2026, men är redan nu att betrakta som riktvärde. Under 2023 låg ett analysvärde över det kommande gränsvärdet i utgående dricksvatten.

Hög leveranssäkerhet

Under året uppstod fem läckor på vattenledningar samt fyra läckor på anordningar.

Under året har Norrvatten förnyat 3 049 meter ledning. Därmed överträffades målet på 2,5 km/år i förnyelsetakt. Norrvatten har från och med 2023 beslutat att mäta detta mål under en femårsperiod för att förnyelsetakten kan fluktuera mellan olika år. Det finns en tydlig koppling mellan arbetet med att byta ut problemledningar och att antalet läckor minskar.

Hög tillit

Under maj och juni, dvs den tid på året då det vanligtvis går åt som mest vatten i vårt område, skickas veckovisa lägesuppdateringar om Norrvattens vattenproduktion till medlemskommunerna för att de ska vara uppdaterade kring läget i vattenverket.

Norrvattens laboratorium är en viktig del av verksamheten och kontrollerar och följer upp dricksvattenkvaliteten. Att ha ett eget dricksvattenlaboratorium är en styrka för Norrvatten och minskar sårbarheten och gör att analysvar kan levereras snabbt vid de flesta behov. Laboratoriet är ackrediterat och i februari 2023 genomförde SWEDAC en extern revision där laboratoriet fick ett mycket bra resultat som innebär att laboratoriet har ett väl fungerande och välskött kvalitetssystem och att analyserna utförs på ett korrekt sätt.

Det finns en särskild överenskommelse, benämnd SPAT (Samordnad provtagning av tappkranvatten), mellan Norrvatten och medlemskommunerna avseende samordning av kontrollen av dricksvattnet. SPAT är även ett forum för att Norrvatten och medlemmarna ska kunna diskutera angelägna frågor rörande dricksvattenkvalitet. Norrvatten medverkar aktivt i SPAT och följer även upp genom att erbjuda riktad information till enskilda kommuner via kundkontaktmöten.

Norrvatten medverkade vid nationaldagen i Hagaparken i Solna. Norrvatten bemannade en dricksvattenstation och bjöd på kranvatten, delade ut vattenflaskor samt svarade på frågor om dricksvatten.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

Effektivitet

Ekonomi i balans

När det gäller de tre finansiella målsättningarna utfall kontra budget, soliditet och självfinansieringsgrad så nås 2 av 3 mål. Målet om soliditet ligger strax under målvärdet på grund av hög investeringstakt och lagstiftningen om självkostnadsprincipen vilket innebär att förbundet ej får öka det egna kapitalet.

Investeringar

Norrvatten jobbar sedan några år tillbaka med en tydlig investeringsprocess. Där prioriteras projekten mot varandra så att rätt investeringsprojekt genomförs med hänsyn både till nuvarande och kommande behov, driftstörningar, målsättningar och strategier. Åtgärdsplanegrupperna jobbar hela tiden med att utveckla nya arbetsmetoder för att underlätta arbetet med att fatta rätt beslut för vilka projekt som ska genomföras. Förbundet har också under året börjat arbeta med en strategisk investeringsplan med 15 års horisont. Där delas projekten upp i beslutade och planerade projekt för att tydligare kunna omfördela och prioritera bland projekten.

Nyskapande

Under året har 62 förbättringsförslag genomförts på Norrvatten. Utvecklingsarbetet syftar i grunden till effektivare arbetssätt och lagefterlevnad.

Norrvatten har under året varit aktiva i arbetet med för branschen viktiga utvecklingsfrågor och framtida utmaningar. Bland resultaten för 2023 märks bland annat:

- Flotation som ny process för att avskilja PFAS har utvärderats och kommer integreras som en viktig del i Norrvattens strategi för att klara framtida gränsvärden för PFAS.
- Användning av ”digital tvilling” för att optimera produktionskapaciteten hos befintliga snabbfilter.
- Genomförda pilotstudier av ultrafilter som mikrobiell barriär. Resultaten bekräftar att ultrafilter är en mycket kraftfull mikrobiell barriär.
- En initiering av virusforskning. Norrvatten har fördjupat samarbetet med ledande forskare och experter hos SVA, Livsmedelsverket och FOI.

- Utvärdering av nytt instrument för virusanalys baserad på flödesvirometri vilket är en laserbaserad analysteknik som potentiellt gör det möjligt att detektera virus i dricksvatten. Utvärderingen visar dock att ytterligare utvecklingsarbete behövs för att nå tillräcklig känslighet. Norrvatten har tillsammans med Luleå tekniska universitet och Sweco tagit fram underlag för bedömning av hållbar dagvattenhantering och vad en fördjupad dagvattenutredning ska omfatta.
- Under 2023 avslutades Kustbevakningens projekt som finansierades av MSB för ökad beredskap och förmåga för miljöräddning på de stora sjöarna. Norrvatten har deltagit med dricksvattenproduktionens perspektiv och varit aktiva i övningar och test av nya bränslen.

Till nyskapande bidrar även de examensarbeten som genomförs vid Norrvatten. Under 2023 har åtta följande examensarbeten färdigställts. Rapporter från genomförda examensarbeten finns tillgängliga via norrvatten.se.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

Hållbarhet

Miljödiplomerad

Miljörevision genomfördes hos Norrvatten den 22 juni 2023. I revisionsrapporten konstateras att "Norrvatten har ett strukturerat miljöarbete med stort engagemang för frågorna hos både medarbetare och ledning vilket bland annat visar sig genom att medarbetarna är duktiga på att komma med idéer på miljöförbättringar. Dokumentationen är uppdaterad och relevanta och ambitiösa miljömål finns. Rundvandringen visar på bra ordning i lokalerna och ordning bland kemikalier och avfall. Utrymningsplan och brandsläckare finns på plats. Alla medarbetare har tillgång till kemikalielistor och säkerhetsdatablad digitalt via både dator och telefon, där finns även riskbedömningar för kemikalierna." Vid revisionen identifierades inga avvikelser att åtgärda.

Under 2023 tog Norrvatten fram en ny miljöplan för 2024–2026 med en ny miljömålsstruktur som är ännu bättre anpassad för att följa upp Norrvattens verksamhet. I miljöplanen föreslogs ett större antal indikatorer som kommer att ge en bättre möjlighet till kvantitativ uppföljning av måluppfyllelse.

Branchorganisationen Svenskt Vatten har startat ett gemensamt arbete för att minska klimatavtrycket från VA-organisationernas kärnverksamhet, Klimatneutral VA. Norrvatten har under 2023 anslutit sig till initiativet. Initiativet handlar om en gemensam insats och riktning, där VA-organisationer delar kunskap och driver utvecklingen mot ett minskat klimatavtryck.

Optimerad resursanvändning

Under året har höga och volatila elpriser på spotmarknaden varit ett faktum och förbundet har en modell där den största delen av priset är säkrat till en fast nivå, dock är inte hela portföljen säkrad varför prisuppgångar ändå påverkar kostnadsbildningen. De stora skillnader som finns i elpriser mellan de olika elprisområdena påverkar också negativt då förbundet har den stora förbrukningen i ett elområde med högre priser och produktionen av vindkraft i ett elområde med lägre priser som ger lägre intäkter för såld el.

Samordnad samhällsbyggnad

Norrvatten jobbar i nära samarbete med våra medlemskommuners exploateringskontor där vi deltar ledningssamordningsmöten. Norrvatten jobbar även i ett nära samarbete med SL och Trafikverket för att driva hållbara och effektiva projekt. Norrvatten deltar även i projektnätverk där flera kommuner deltar, är utbyts erfarenheter kring arbete i projekt som är kopplade mot samhällsbyggnad.

Norrvatten jobbar även med att utveckla renoveringsmetoder och andra tekniska lösningar för att minska miljöpåverkan.

Mark- och miljödomstolen meddelade i december 2022 att man inte ger Stockholm Exergi tillstånd till uppförande och drift av energianläggning och hamn i Lövsta, med motivering att den framtida dricksvattenförsörjningen i Stockholmsområdet utgör ett tyngre vägande allmänintresse än behovet av en ny energianläggning. Stockholm Exergi har beslutat att överklaga domen.

Norrvatten arrangerade en workshop kring exploatering och schaktning inom vattenskyddsområde där deltagare från berörda kommuner deltog. Vid workshopen diskuterades översikt- och detaljplaner.

Norrvatten stödjer kommunerna genom remissvar vid detaljplanärenden gällande vattenskyddsfrågor.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

Medarbetare

Engagerade medarbetare

Under våren genomfördes en medarbetarundersökning genom Great place to work där förbundets så kallade "Trust index" blev 77 procent. Undersökningen mäter flera aspekter så som trovärdighet, respekt, rättvisa, stolthet och kamratskap. Resultatet innebär att Norrvatten återigen är certifierade enligt Great Place to Work. Förtroendeindex blev 77 % att jämföras med resultatet vid mätningen 2021 som var 82 %.

Med utgångspunkt i resultatet från medarbetarundersökningen har varje avdelning tagit fram områden som är viktiga att arbeta vidare med. Uppföljning av arbetet har skett på ledningsnivå och avdelningsnivå.

Under medarbetardagarna som genomfördes i maj låg fokus på utveckling av lagarbete och kommunikation inom förbundet. Att skapa en "vi-känsla" är fortsatt en viktig del av Norrvattens interna arbete. I december genomförde Norrvatten en medarbetardag på Görvälnverket, där fokus låg på att lära sig mer om olika arbetsområden på Norrvatten. Norrvatten har också genomfört fem interna informationsmöten, för alla medarbetare, under året.

Rätt kompetens

Medarbetarnas kompetens är viktig för Norrvatten. Kompetensbehovet identifieras genom verksamhetsplaner, uppföljning av legala krav, utvecklingssamtal och i medarbetarundersökning.

Under 2023 har flera utbildningsinsatser genomförts för alla medarbetare. Bland annat har medarbetarna gått kortare e-utbildningar inom säkerhet och dataskydd. Förbundets chefer har under året gått en utbildning i transformerande ledarskap.

Norrvatten deltar i en rad olika projekt och samarbetar med ledande forskare och andra dricksvattenproducenter inom de områden som är angelägna för Norrvattens verksamhet. Under 2023 slutfördes åtta examensarbeten och en praktikplats på Norrvatten och en arbetsvärdering av samtliga befattningar är genomförd som en del av lönekartläggningen.

Attraktiv arbetsmiljö

Norrvatten strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som har lätt för att rekrytera och behålla personal.

Under 2023 genomfördes interna intervjuer med ett urval av Norrvattens medarbetare för att kartlägga vad medarbetarna uppfattar som viktigt att lyfta fram i rekryteringsprocesser med mera.

Under året har Norrvatten påbörjat en översyn av arbetsmiljöprocesser och haft utbildningar i systemet för rapportering av olyckor och tillbud.

5 olyckor, 6 tillbud och 8 riskobservation har anmälts under året. Två av olyckorna drabbade entreprenörers personal. De övriga olyckorna var lindriga och ledde inte till sjukskrivning. Sjukfrånvaron uppgår till 3,01 procent.

Personalomsättningen ligger på 13,9 procent, 7 personer har slutat och 11 nya medarbetare har anställts.

Den sammantagna bedömningen av målpuppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Resultatutveckling

Resultat efter finansiella poster uppgår till 14,1 mkr jämfört med budgeterat nollresultat och efter justering av överuttag av vattenavgifter är årets resultat 0. Av årets resultat efter finansiella poster avser 12,2 mkr erhållet elstöd vilket ej fanns budgeterat. Det genomsnittliga resultatet för de fem senaste åren uppgår till 1,6 mkr (exkl överskott elstöd 2023) och innebär en god följsamhet till målsättningen om en självkostnadsbaserad verksamhet. En stor del av kostnader och intäkter är att betrakta som fasta och olika omvärldshändelser som t ex höjda elpriser eller förändrad vattenförbrukning är svåra att parera under ett verksamhetsår. Belopp anges i mkr i löptext och i tkr i tabeller. Föregående års utfall anges inom parentes.

ÖVERSIKT 5 ÅR, TKR	UTFALL		UTFALL		BUDGET	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Totala intäkter	212 272	221 866	234 181	244 761	303 796	297 443
Totala kostnader	-207 350	-220 966	-232 818	-245 720	-289 718	-297 443
Avskrivningar	-62 165	-59 334	-63 795	-64 634	-65 445	-67 599
Resultat	4 922	901	1 363	-958	14 078	0
Soliditet	15,2 %	14,1 %	12,4 %	10,6 %	9,3	8,7 %
Självfinansieringsgrad	32 %	35 %	27 %	23 %	20 %	17 %
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12 (tkr)	915 502	1 017 858	1 170 463	1 400 388	1 633 099	1 771 639
Nettoinvesteringar (tkr)	194 148	168 255	238 309	286 905	331 522	402 077
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90	4,90
Medelantal anställda	55	58	63	65	66	76
Sjukfrånvaro	2,7 %	3,4 %	3,5 %	3,4 %	3,0 %	4,0 %

Budgetföljsamhet

Årets resultat efter finansiella poster uppgår till 14,1 mkr vilket är högre än budgeterat resultat. Av årets resultat avser 12,2 mkr erhållet elstöd vilket ej fanns budgeterat. Under året har den ekonomiska utvecklingen följts upp i kvartalsrapporter samt ett delårsbokslut.

Intäkter

Intäkterna uppgick till 303,8 mkr för helåret vilket är 6,4 mkr högre än budget. Den största avvikelserna är erhållet elstöd om 12,2 mkr.

Kostnader

De totala driftkostnaderna uppgick till 73,7 mkr (62,9) vilket är 2,5 mkr högre än budget. De största orsakerna är högre kostnader än budgeterat för kemikalier på grund av prisökningar och ökad användning.

Övriga externa kostnader uppgick till 43,8 mkr (40,3) vilket är 2,5 mkr högre än budget. Främst orsakas detta av högre kostnader för inhyrd personal som använts för att täcka personalbehov under rekrytering och vakanser.

Personalkostnader uppgick totalt till 76,5 mkr (66,2) vilket är 7,7 mkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget orsakas av ett antal tjänster som varit vakanta under året på grund av tjänstledighet och föräldraledighet samt att rekryteringar dragit ut på tiden eller fått göras om. Pensionskostnaderna har också en positiv avvikelse mot budget.

Avskrivningar och finansiella poster

Avskrivningar uppgick till 65,4 mkr (64,6) vilket är 2,2 mkr lägre än budget. Vissa projekt har fått tidsförskjutningar vilket medför att tidpunkten för aktivering flyttas framåt. De finansiella posterna uppgick till 30,3 (11,6) vilket är 1,7 mkr lägre än budget.

Investerings- och finansieringsverksamhet

Årets investeringar uppgick till 331,5 mkr vilket är en högre nivå än tidigare år. Denna utveckling har beskrivits i budgetförutsättningar för året och beror på den planerade byggnationen av ett kompletterande vattenverk samt hög investeringstakt i ledningsnätet. Den genomsnittliga investeringsnivån de senaste fem åren ligger på 244 mkr. Av årets investeringar har 20 % självfinansierats och resterande del via extern lånefinansiering hos de svenska affärsbankerna samt nordiska investeringsbanken.

Balansräkning

Balansomslutningen uppgick till 1 959 mkr vid årsskiftet. Eget kapital uppgick till 181 mkr och innebär en soliditet om 9,3 %. Det ligger strax under det fastställda finansiella målet om en soliditet om minst 10 %. Låneskulden uppgick till 1 633 mkr vid årsskiftet.

Kassaffödesanalys

Då verksamheten som bedrivs planeras till självkostnad och utan stora ekonomiska resultat så blir nivåerna på avskrivningar och investeringar viktiga att följa för att kunna planera kassaffödet. Avskrivningarna uppgick till 65,4 mkr jämfört med 64,6 mkr föregående år och investeringarna uppgick till 331,5 mkr jämfört med 286,9 mkr föregående år. Nyupptagna lån för att finansiera verksamheten uppgick till 233 mkr att jämföra med 229 mkr föregående år.

Pensionskund

Årets pensionsavsättning uppgick till 17,3 mkr och ansvarsförbindelsen uppgick till 25,1 mkr vilket ger totala pensionsförpliktelser i balansräkningen för året om 42,4 mkr. Detta innebär en ökning jämfört med föregående år med 0,8 mkr totalt.

Balanskravsresultat

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning har kommunalförbundet ett balanskrav, det vill säga att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna skulle överstiga intäkterna under ett år måste detta regleras under de nästkommande tre åren. Årets resultat

efter finansiella poster uppgår till 14 078 tkr och efter justering av över/underuttag av vattenavgifter uppgår balanskravsresultat till 0 tkr och förbundet uppfyller därmed kravet på ett positivt balanskravsresultat.

BALANSKRAVSUTREDNING	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	0	-958	1 363
- Samtliga realisationsvinster	-	-	-
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjligheten	-	-	-
- Realisationsförluster enligt undantagsmöjligheten	-	-	-
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	0	-958	1 363
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserven	-	-	-
+ Användande av medel från resultatutjämningsreserven	-	-	-
= Årets balanskravsresultat	0	-958	1 363

Beräkningen av balanskravsresultat har skett enligt de krav som finns i 11 kap 10 § Lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Väsentliga personalförhållanden

Jämfört med 2022 har sjukfrånvaron minskat något till 3,0 % och personalomsättningen ligger på 13,9 %. 7 personer har slutat sin anställning och 11 nya medarbetare har anställts. Förbundet är i en tillväxtfas gällande antalet anställda på grund av det stora projektet NFVP.

Norrvatten har ett aktivt utvecklingsarbete och samarbetar med ledande forskare och andra dricksvattenproducenter inom de områden som är relevanta för Norrvattens uppdrag. Norrvatten deltar också i en lång rad aktuella forskningsprojekt och tar emot många studenter som gör examensarbeten hos oss. Dessa aktiviteter bidrar också till att förstärka arbetsgivarvarumärket och underlätta rekryteringen.

Personalstatistik

Antal årsarbetare	2023	2022
Totalt	64,7	58,0
Varav män	48,0	39,0
Varav kvinnor	16,7	19,0

Antal anställda 31/12	73	68
vilket motsvarar antal heltidstjänster	63,80	67,20

Sjukfrånvaro	2023	2022
Totalt	3,01 %	3,39 %
Varav långtidssjukskrivning 60 dagar och mer	1,19 %	40,77 %

Sjukfrånvaro könsfördelning		
Män	2,41 %	3,69 %
Kvinnor	0,60 %	2,72 %

Sjukfrånvaro per åldersgrupp		
0–29 år (för få anställda)	1,47 %	0,00 %
30–49 år	1,60 %	2,05 %
50–99 år	5,66 %	5,41 %

Förväntad utveckling

Investeringar i utökad kapacitet

Norrvatten är i ett skede med behov att investera i verksamheten för att vattenverk och ledningsnät ska möta framtida behov. Därtill ställs nya krav på säkerhetsskydd och dricksvattenkvalitet. Regionens snabba expansion och utbyggnad i infrastruktur leder till att Norrvatten måste utöka kapaciteten och anpassa investeringarna till medlemskommunernas befolkningsökning och tillväxt. Inför framtida utökning av kapaciteten fattade Norrvattens förbundsstyrelse ett inriktningsbeslut i september 2020. Inriktningen avser en etappvis utbyggnad av nuvarande vattenverk för att klara framtida vattenförsörjning och krav på dricksvattenkvalitet. Arbetet drivs inom ramen för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion. Omfattande projektering kvarstår innan Norrvatten kan börja bygga den första etappen. Preliminärt under 2025 väntas Norrvattens förbundsstyrelse att fatta ett genomförandebeslut för projektet, vilket innefattar beslut om budget och tidplan.

Utöver den investeringen fortsätter förnyelsen av ledningsnätet enligt tidigare investeringsplan. Denna investeringsplan syftar till att säkerställa funktion, kapacitet och redundans i Norrvattens ledningsnät.

Låneskuld, investeringsnivå och vattenavgift

Förbundets låneskuld kommer att öka väsentligt med anledning av de stora kommande investeringarna i ett kompletterande vattenverk och i distributionsnätet under perioden. För Norrvatten medför detta en högre andel finanskostnader och en ökad räntekänslighet. De stora investeringarna genererar kapitalkostnader som i sin tur påverkar vattenavgiften.

Demografi

I arbetet med att anpassa kapaciteten av dricksvattenproduktionen är utgångspunkten den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län (RUFS) och scenario låg. En dialog förs också med ägarkommunerna i Norrvatten för att hitta den optimala nivån för att anpassa kapaciteten.

Styrelsens förslag till beslut

Styrelsen föreslår att förbundsfullmäktige beslutar

att fastställa 2023 års resultaträkning och balansräkning

att överföra oförbrukade investeringsmedel uppgående till 69,5 mkr till 2024 års investeringar

att i övrigt godkänna årsredovisningen för verksamhetsåret 2023.

Sundbyberg 2024-04-15.

Norrvattens styrelse

Sara Kukka-Salam

Erik Andersson

Inger Olsson-Blomberg

Erik Östman

Bino Drummond

Gunnar Balfe

Jonas Riedel

Ayla Eftekhari

Margareta Hamark

Michaela Fletcher

Resultaträkning (tkr)

	NOT	2023	2022
Verksamhetens intäkter	Not 2		
Vattenavgifter		257 593	213 651
Mätaravgifter		10 349	9 361
Övriga intäkter		21 777	8 554
Aktiverat arbete för egen räkning		13 076	12 195
Fondering för framtida investeringar		1 000	1 000
Summa Verksamhetens intäkter		303 796	244 761
Verksamhetens kostnader			
Driftskostnader		-73 685	-62 946
Övriga externa kostnader		-43 839	-40 297
Personalkostnader		-76 463	-66 248
Summa verksamhetens kostnader		-193 987	-169 492
Avskrivningar	Not 3	-65 445	-64 634
Verksamhetens nettokostnader		-259 431	-234 126
Verksamhetens resultat		44 364	10 635
Verksamhetens finansiella poster			
Finansiella intäkter	Not 4	34 396	6 084
Finansiella kostnader	Not 4	-64 682	-17 678
Summa finansiella poster		-30 287	-11 594
Resultat efter finansiella poster		14 078	-958
Extraordinära poster		0	0
Bokslutsdisposition under- eller överuttag vattenavgift	Not 1	-14 078	0
Årets resultat		0	-958

Balansräkning (tkr)

	NOT	2023-12-31	OMRÄKNAD BR AVS 2022 2022-12-31	BR ENL 2022 ÅRS ÅR 2022-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	Not 5	1 447	1 840	1 840
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 6	1 157 212	1 093 977	1 093 977
Maskiner och inventarier	Not 7	229 976	198 887	198 887
Övriga materiella anläggningstillgångar	Not 8	498 693	326 265	326 265
Finansiella anläggningstillgångar				
Andelar i koncernföretag	Not 9	100	100	100
Bidrag till infrastruktur		0	0	0
Omsättningstillgångar				
Förråd m.m.	Not 10	4 546	4 660	4 660
Fordringar				
Kundfordringar		49 717	25 509	25 509
Interima fordringar	Not 11	4 883	5 509	5 509
Övriga kortfristiga fordringar		10 222	12 527	12 527
Kortfristiga placeringar		0	0	0
Kassa och bank	Not 15	1 781	46 885	46 885
SUMMA TILLGÅNGAR		1 958 576	1 716 160	1 716 160
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	Not 12			
Eget kapital vid årets början		181 247	182 205	182 205
Varav resultatreserv		201	201	201
Årets resultat		0	-958	-958
Eget kapital vid årets slut		181 247	181 247	181 247
Varav resultatreserv		201	201	201
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 13	17 298	16 723	16 723
Andra avsättningar		0	0	0
Skulder				
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	Not 14	1 100 000	1 000 000	1 400 388
Investeringsfondering		12 000	13 000	13 000
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	Not 15	533 099	400 388	0
Leverantörsskulder		67 579	68 594	68 594
Interima skulder	Not 16	47 353	36 208	36 208
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 958 576	1 716 160	1 716 160
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0	0
Ansvarförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	Not 13	25 096	24 893	24 893
Övriga ansvarförbindelser		0	0	0

Kassaflödesanalys (tkr)

	NOT	2023	OMRÄKNAD KFA AVS 2022	KFA ENL ÅR 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat		0	-958	-958
Justering för avskrivningar		65 445	64 634	64 634
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 19	-425	-1 474	-1 474
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		65 020	62 202	62 202
Ökning(-)/minskning(+) av kortfristiga fordringar		-21 276	17 846	17 846
Ökning(-)/minskning(+) av lager		115	-3 475	-3 475
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	Not 1	-57 158	-249 687	17 225
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-13 300	-173 115	93 798
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	Not 5	-243	-1 207	-1 207
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 7, 8	-331 561	-285 400	-285 400
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-331 803	-286 607	-286 607
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	Not 14	300 000	496 838	229 925
Amorteringa av långfristiga skulder		0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		300 000	496 838	229 925
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel vid årets början		46 885	9 769	9 769
Likvida medel vid årets slut		1 781	46 885	46 885

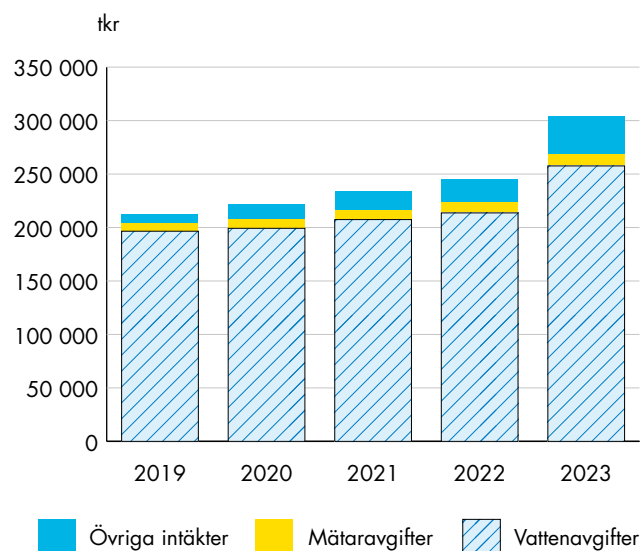
Driftredovisning

Resultat efter finansiella poster uppgår till 14,1 mkr jämfört med budgeterat nollresultat och efter justering av överuttag av vattenavgifter är årets resultat 0. Av årets resultat efter finansiella poster avser 12,2 mkr erhållet elstöd vilket ej fanns budgeterat. Belopp anges i mkr i löptext och i tkr i tabeller. Föregående års utfall inom parentes.

INTÄKTS/KOSTNADSSLAG	UTFALL	UTFALL	BUDGET	BUDGET	FÖREG ÅR
	2022	2023	2023	diff	diff
Vattenavgifter	213 651	257 593	261 187	-3 594	43 942
Mätaravgifter	9 361	10 349	9 650	699	988
Övriga intäkter	8 554	21 778	6 278	15 500	13 224
Aktiverat arbete för egen räkning	12 195	13 076	19 328	-6 252	881
Fondering för framtida investeringar	1 000	1 000	1 000	0	0
Totala intäkter	244 761	303 796	297 443	6 353	59 035
Driftkostnader	-62 946	-73 685	-72 455	-1 230	-10 739
Kemikalier	-14 937	-18 605	-13 461	-5 143	-3 668
Elenergi	-25 397	-30 748	-33 094	2 346	-5 351
Övriga driftskostnader	-22 612	-24 333	-25 900	1 567	-1 721
Övriga externa kostnader	-40 297	-43 839	-41 295	-2 543	-3 541
Personalkostnader	-66 248	-76 463	-84 152	7 689	-10 215
Löner och ersättningar	-39 676	-56 104	-61 874	5 771	-16 428
Pensionskostnader	-9 724	-15 353	-17 663	2 310	-5 629
Övriga personalomkostnader	-16 848	-5 006	-4 615	-391	11 842
Avskrivningar	-64 634	-65 445	-67 599	2 154	-810
Räntenetto	-11 594	-30 286	-31 942	1 656	-18 692
Totala kostnader	-245 720	-289 717	-297 443	7 726	-43 997
Resultat efter finansiella poster	-958	14 078	0	14 078	15 036
Bokslutsdisposition under- eller överuttag vattenavgift	0	-14 078	0		
Årets resultat	-958	0	0		

Intäkter

Intäkter

Totalt uppgick intäkterna till 303,8 mkr (244,8) vilket är 6,4 mkr högre än budget. Huvudsakligen orsakas de högre intäkterna av erhållet elstöd om 12,2 mkr.

Vattenavgifter

Debiterade vattenavgifter uppgick till 257,6 mkr (213,7) jämfört med budget 261,2 mkr. Orsaken är att den producerade mängden vatten uppgick till cirka 2,4 miljoner m³ mindre än budgeterat. Produktionsvolymens ökning har de senaste åren stannat av och planat ut runt 51 miljoner m³ men påverkas också av omvärldsfaktorer som elpris och uppmaningar till hållbar vattenanvändning.

Mätaravgifter

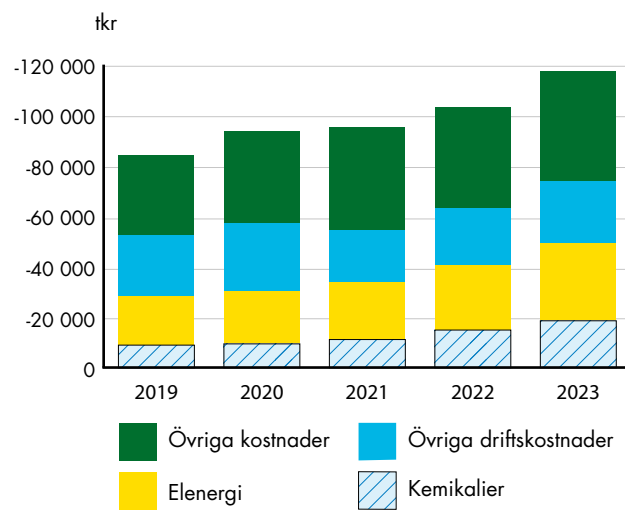
Intäkterna för mätaravgifter uppgick till 10,4 mkr (9,4) vilket är marginellt högre än budget. Orsaken är högre pris på inköpta mätare som sedan debiteras vidare till medlemskommunerna.

Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgick till 35,9 mkr (21,8) jämfört med budget 26,6 mkr. Huvudsakligen orsakas de högre intäkterna av erhållet elstöd om 12,2 mkr.

Kostnader

Driftkostnader och övriga kostnader

Övriga driftkostnader samt elenergi och kemikalier är att hänföra till produktionen. Övriga kostnader är alla andra kostnader exklusive personal och kapitalkostnader, som redovisas separat, exempelvis kostnader för IT, lokaler, försäkringar, konsulter och fordon.

De totala driftkostnaderna uppgick till 73,7 mkr (62,9) vilket är 1,2 mkr högre än budget.

Kostnaden för kemikalier har överstigit budget med 5,1 mkr. Framst beror det på ökade marknadspriser för kemikalier och även en ökad användning av kemikalier. En ny upphandling pågår där målsättningen är att få in fler aktörer och pressa ned priserna.

Kostnaden för elenergi har ett utfall på 30,7 mkr (25,4) vilket är 2,3 mkr under budgeterad nivå. Orsaken är främst lägre elpriser under året jämfört med föregående år när budgeten fastslogs. Förbundet har en beslutad strategi för inköp av elenergi följs vilket innebär att säkring av priset sker till normen 80 % för de närmaste 12 månaderna.

Utfallet för underhåll av ledningsnät landar cirka 1 mkr under budget. Orsaken är vissa åtgärder flyttades fram eller pausades på grund av den negativa ekonomiska prognosen per 30/6. Större planerade åtgärder på ledningsnätet hanteras inom investeringsbudgeten.

Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader uppgick till 43,8 mkr (40,3) vilket är 2,5 mkr högre än budget.

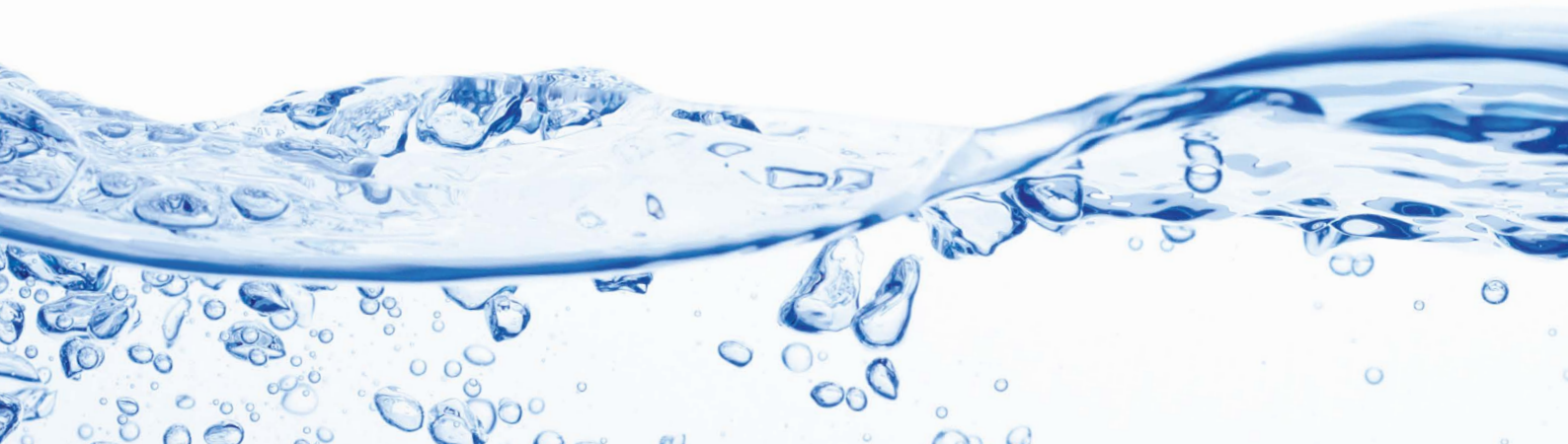
Framst orsakas detta av högre kostnader för inhyrd personal, försäkringskostnader och konsultkostnader.

Kostnaden för inhyrd personal överstiger budget med 2,4 mkr. Det beror på att vakanta tjänster lösts med inhyrningar i stället för att anställd personal och då landar kostnaden här i stället för inom personalkostnaderna.

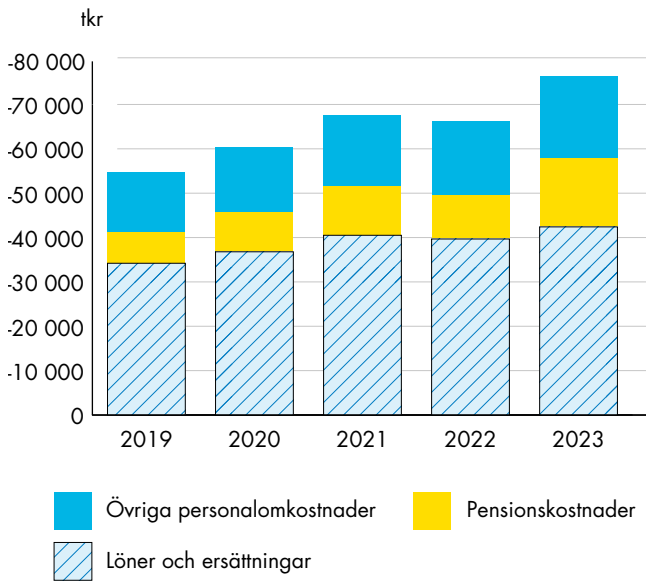
Kostnaden för försäkring har ökat med 0,4 mkr under året i samband med ny upphandling av försäkring. En förklaring till höjda premier är den höga inflation som drivit upp de bedömda nyanskaffningskostnader som ligger till grund för premieberäkningen.

Konsultkostnader överstiger budget med cirka 1 mkr främst på grund av åtgärder inom säkerhetsområdet. Det handlar om planering för reservkraftsprioritering och planering för höjd beredskap. En del konsultkostnader avser även projektverksamhet där kostnaden möts av intäkter och blir ett nollsummespel.

Inköp av reservdelar understiger budget med 2,3 mkr och är ett resultat av medvetna besparingar då helårsprognosen i delårsbokslutet var negativ och aktiva åtgärder behövde vidtas.

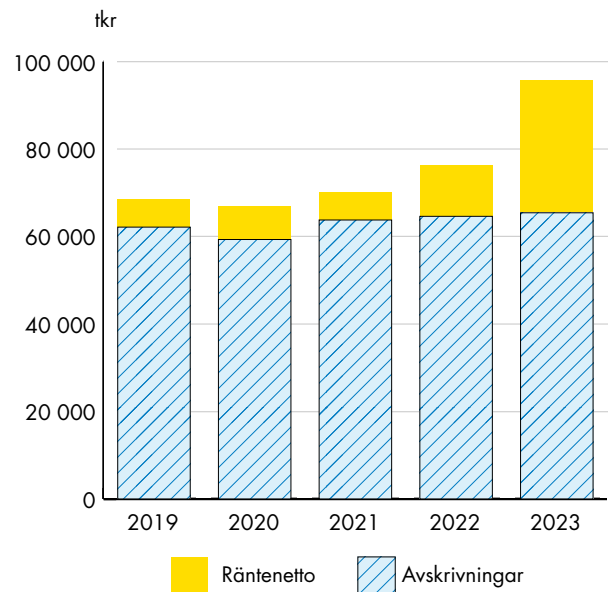

Personalkostnader

Personalkostnader uppgick totalt till 76,5 mkr (66,2) vilket är 7,7 mkr lägre än budget. Av lönekostnaderna aktiverades 13,1 mkr som eget arbete i investeringsverksamheten. Avvikelsen mot budget orsakas av ett antal tjänster som varit vakanta under året på grund av tjänstledighet och föräldraledighet samt att rekryteringar dragit ut på tiden eller fått göras om.

Avskrivningar och räntenetto

Avskrivningar

Avskrivningar uppgick till 65,4 mkr (64,6) vilket är 2,2 mkr lägre än budget. Vissa projekt har fått tidsförskjutningar vilket medför att tidpunkten för aktivering flyttas framåt.

Finansiella poster

De finansiella posterna uppgick till 30,3 mkr (11,6) vilket är 1,7 mkr lägre än budget. I ett stigande och osäkert ränteläge så var budgeteringen för året mer svårbedömd än vanligt. Förbundet hanterar ränterisken med hjälp av räntederivat enligt en normportfölj som är antagen i förbundsstyrelsen.

Investeringsredovisning

Totalt tillgängliga budgetmedel i investeringsverksamheten år 2023 är 481,5 mkr. Under året har anläggningar till ett värde av 159,1 mkr aktiverats och 331,5 mkr upparbetats jämfört med budget för året 402,1 mkr. Orsak till differens mot budget är främst projekt på ledningsnätet som inte behövt sin beslutade budget, samt i flera andra fall flyttat fram tidplaner och därmed inte upparbetat medel under

2023. De största projekten beloppsmässigt är Rotsunda, Åkersberga-Rydbo, Grana Sursta och Stolpaskogen. Förutom dessa har flera mindre projekt fått förändrade tidplaner, ca 7 mkr avser projekt allokerade till Görvålverket och 9 mkr avser projekt på Norrvattens yttre anläggningar. Årets utfall för NFVP ligger också under budget med cirka 9 mkr.

Investeringsredovisning 2023

	NOT	BUDGET 2023	TOT. TILGÄNGLIG BUDGET F 2023	BERÄKNAD TOT. BUDGET F RED. PROJEKT	AVSLUTADE 2023 (AKTI- VERAT)	UPPARBETAT 2023	IB 2023	PERIODEN	UB 2023
Görvålverket									
Allmänt, säkerhet, drift mm		-9 300	-9 595	-47 199	1 901	-9 724	-405	-7 822	-8 227
Elförsörjning		-18 577	-17 934	-168 500	2 964	-23 409	-4 295	-20 445	-24 741
Fastighet		-1 920	-7 155	-11 800	23	-6 160	-2 368	-6 137	-8 505
Filtrering/pumpning		-6 038	-11 839	-15 320	2 727	-1 953	-1 690	775	-915
Flockning Fällning		-4 701	-11 572	-36 800	25 089	-4 506	-21 962	20 583	-1 379
IT		0	0	0	0	-280	0	-280	-280
Kemikaliedosering/UV		-5 294	-15 319	-41 625	0	-7 632	-23 451	-7 632	-31 083
Styrssystem Driftövervakning		-2 100	-3 645	-6 037	436	-1 476	-755	-1 040	-1 795
Summa		-47 931	-77 059	-327 281	33 140	-55 139	-54 925	-21 999	-76 924
Yttre anläggningar									
Allmänt, säkerhet, drift mm		-20 950	-24 250	-53 600	3 284	-6 290	-1	-3 006	-3 007
Elförsörjning		0	0	0	821	-821	0	0	0
Grundvattenverk		-4 650	-5 176	-27 000	0	0	0	0	0
Kemikaliedosering/UV		0	0	0	0	-1 960	-1 474	-1 960	-3 434
Mätarservice		-6 700	-6 700	-27 040	4 584	-4 584	0	0	0
Reservoarer		-8 000	-10 731	-14 100	0	-8 509	-369	-8 509	-8 878
Tryckstegringsstation		-14 538	-23 607	-114 031	36 622	-15 300	-33 120	21 322	-11 798
Summa		-54 838	-70 463	-235 771	45 311	-37 464	-34 964	7 847	-27 118
Ledningar									
Allmänt, säkerhet, drift mm		-58	-153	-200	0	-82	-47	-82	-130
Externa byggprojekt på HVL		-4 095	-15 677	-48 621	5 030	-3 232	-8 186	1 798	-6 389
Redundans Knivsta		-2 256	-2 256	-156 500	0	-767	-3 547	-767	-4 314
Övriga ledningsprojekt		-145 184	-166 099	-788 866	74 949	-96 336	-96 695	-21 386	-118 081
Summa		-151 593	-184 185	-994 187	79 979	-100 417	-108 476	-20 438	-128 913
Kvalitet och utveckling									
Allmänt, säkerhet, drift mm		0	-313	-5 250	263	-159	-437	104	-333
Laboratorium		-550	-2 278	-3 474	159	-169	0	-10	-10
Summa		-550	-2 591	-8 724	422	-328	-437	94	-343
Verksamhetsstöd/IT									
Fastighet		0	0	0	0	-34	0	-34	-34
IT		0	0	-250	243	-35	-208	208	0
Summa		0	0	-250	243	-69	-208	174	-34
Delsumma, exklusive projekt NFVP		-254 912	-334 298	-1 566 213	159 094	-193 417	-199 010	-34 323	-233 333
NFVP: Norrvattens framtida vattenproduktion									
NFVP	Not 20	-147 166	-147 166	-437 000	0	-138 106	-127 255	-138 106	-265 361
Summa		-147 166	-147 166	-437 000	0	-138 106	-127 255	-138 106	-265 361
SUMMA TOTALT INKLUSIVE PROJEKT NFVP	Not 1	-402 077	-481 464	-2 003 213	159 094	-331 522	-326 265	-172 428	-498 693

Norrvattens kostnader för markåtkomst i våra medlemskommuner har ökat under det senaste året liksom hyra för etableringar. Norrvatten och dess medlemskommuner har haft en gemensam workshop kring detta under 2022. Under 2023 har frågan diskuterats vidare.

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion, NFVP, gick under våren in i detaljprojektering efter ett beslut i förbundsstyrelsen. Detaljprojekteringen genomförs tillsammans med NCC som är upphandlad samverkanspartner för projektet. När den första kalkylen från detaljprojekteringen togs fram under november visade slutkostnadsprognosen en väsentligt högre summa än vad projektet tidigare haft i sina kalkyler och ett intensivt arbete med att undersöka dels skillnaderna i tidigare kalkyl jämfört med den nya, dels ett arbete för att få ned slutkostnadsprognosen påbörjades. Skillnaderna i kalkyl utreds fortfarande för att säkerställa helheten men det handlar huvudsakligen om prisuppgångar, riskpåslag, mer detaljerade underlag och större bedömda arbetsplatskostnader.

För att få ned investeringsnivån så har ett antal åtgärder och förslag tagits fram och ska beslutas av förbundsstyrelsen under våren 2024. Projektets budget och tidplan kommer sannolikt att förändras i samband med dessa beslut. Ett arbetsutskott för beredning av frågor kopplade till NFVP har också inrättats för att tidigt vägleda förvaltningen inför stora principiella beslut i projektet.

När det gäller vattenledningsnätet har Norrvatten som mål att ha en reinvesteringstakt på 2,5 km per år. Norrvatten har tagit fram en rapport för uppföljning av läckor och kan se att arbetet med reinvesteringar resulterar i färre läckor.

Totalt under perioden har 331,5 mkr investerats i både ledningsnät och anläggningar.

Projekt som fått budgetbeslut i investeringsrådet under 2023

PERIOD/OMRÅDE	BELOPP
2023.02	11 012
Görvälverket	3 672
Ledningar	7 340
2023.03	1 750
Yttre anläggningar	1 750
2023.05	6 365
Görvälverket	680
Yttre anläggningar	5 685
2023.06	3 055
Görvälverket	3 055
2023.08	1 697
Görvälverket	1 697
2023.09	3 300
Yttre anläggningar	3 300
2023.10	2 600
Görvälverket	2 600
2023.11	8 880
Görvälverket	380
Ledningar	8 500
2023.12	2 550
Görvälverket	2 000
Ledningar	550
Totalsumma	41 209

Förteckning över avslutade och aktiverade projekt 2023

	AVSLUTADE 2023 (AKTIVERAT)	BERÄKNAD TOTALBUDGET	DIFFERENS UTFALL - BUDGET
Görvälnverket			
Allmänt, säkerhet, drift mm	1 901	1 904	-3
Elförsörjning	2 964	3 002	-38
Fastighet	23	300	-277
Filtrering/pumpning	2 727	2 420	307
Flockning Fällning	25 089	33 533	-8 445
Styrsystem Driftövervakning	436	500	-64
Summa	33 140	41 659	-8 519
Yttre Anläggningar			
Allmänt, säkerhet, drift mm	3 284	6 500	-3 216
Elförsörjning	821	821	0
Mätarservice	4 584	6 700	-2 116
Tryckstegringsstation	36 622	36 639	-17
Summa	45 311	50 660	-5 349
Ledningar			
Externa byggprojekt på HVL	5 030	5 208	-178
Övriga ledningsprojekt	74 949	73 356	1 593
Summa	79 979	78 564	1 415
Kvalitet och utveckling			
Allmänt, säkerhet, drift mm	263	250	13
Laboratorium	159	159	0
Summa	422	409	13
Verksamhetsstöd / IT			
IT	243	0	243
Summa	243	0	243
Summa avslutade projekt 2023	159 094	171 292	-12 198

Större investeringar som upparbetades under året

Hållbar kapacitet, Görvälverket

Syftet med projektet är att höja kapaciteten inom den befintliga anläggningen genom att åtgärda trånga sektorer, så kallade flaskhalsar. Målsättningen är att höja kapaciteten med 10 %.

2018 fattades inriktningsbeslut att bygga om för att införa flotation i befintliga sedimenteringsbassänger. För att säkerställa funktion och resultat infördes flotation i en sedimenteringsbassäng 2019 för utvärdering. Under 2020 skedde projektering för övriga sedimenteringsbassänger. Installation har skett under 2021–2023, projektet har haft problem att klara prestandakraven vilket gjort att projekttiden blivit längre än beräknat. Projektet slutbesiktades december 2023.

Totalbudget:	36,8 mkr
Upparbetat 2023:	4,5 mkr
Upparbetat totalt:	29,7 mkr

Norrvattens framtida dricksvattenproduktion

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion, NFVP, gick under våren in i detaljprojektering efter ett beslut i förbundsstyrelsen. Detaljprojekteringen genomförs tillsammans med NCC som är upphandlad samverkanspartner för projektet. När den första kalkylen från detaljprojekteringen togs fram under november visade slutkostnadsprognosen en väsentligt högre summa än vad projektet tidigare haft i sina kalkyler och ett intensivt arbete med att undersöka dels skillnaderna i tidigare kalkyl jämfört med den nya, dels ett arbete för att få ned slutkostnadsprognosen påbörjades. Skillnaderna i kalkyl utreds fortfarande för att säkerställa helheten men det handlar huvudsakligen om prisuppgångar, riskpåslag, mer detaljerade underlag och större bedömda arbetsplatsomkostnader.

För att få ned investeringsnivån så har ett antal åtgärder och förslag tagits fram och ska beslutas av förbundsstyrelsen under våren 2024. Projektets budget och tidplan kommer sannolikt att förändras i samband med dessa beslut. Ett arbetsutskott för beredning av frågor kopplade till NFVP har också inrättats för att tidigt vägleda förvaltningen inför stora principiella beslut i projektet.

Totalbudget:	437,0 mkr
Upparbetat 2023:	138,2 mkr
Upparbetat totalt:	279,0 mkr

Åkersberga-Rydbo, utbyte av GAP

Norrvatten har under åren drabbats av stora läckor, med omfattande konsekvenser, på delar av ledningsnätet där ledningsmaterialet är glasfiberarmerad polyester (GAP). Denna ledning är förlagd i skogsmark där ca 80 meter, i Igelkärret, ligger i dagen vilket innebär stora risker för skador. Dessa faktorer sammantaget har gjort projektet högprioriterat. Projektet byter ledningsmaterial från GAP till stål samt höjer ledningens kapacitet för att möta Österåkers kommuns utbyggnadsplaner. För att förbättra tillgängligheten för kontroll av ledningssträckan byggdes en ny driftväg och extra skydd mot läckströmmar från Roslagsbanan i framtiden. Projektet slutbesiktades i slutet av 2023.

Totalbudget:	86,0 mkr
Upparbetat 2023:	13,7 mkr
Upparbetat totalt:	67,2 mkr

Ombyggnad av Stäkets tryckstegringsstation

Projektet innebär att ställverket uppdateras samt kompletteras med ett reservkraftaggregat. Stationen ska även kompletteras med en pump till för att möta framtida behov och en uppdatering av säkerheten runt stationen görs. Det uppfördes även ny driftväg, av arbetsmiljöskäl, för att personalen inte ska behöva svänga av från Rotebroleden som är en högtrafikerad väg. Projektet slutbesiktades under slutet av 2023.

Totalbudget:	36,7 mkr
Upparbetat 2023:	6,3 mkr
Upparbetat totalt:	36,6 mkr

Uppdimensionering Rotsunda

I Rotsunda finns idag både en tryckstegringsstation och ett grundvattenverk. För att stationen ska kunna transportera större flöden och tillsammans med övriga tryckstegringar kunna skapa redundans till Stäkets tryckstegringsstation behöver ledningen totalt få en större dimension. Projektet kommer att slutföras under 2024.

Totalbudget:	94,6 mkr
Upparbetat 2023:	26,0 mkr
Upparbetat totalt:	68,6 mkr

UV-ljus Görvålverket

Under 2015–2016 installerades fyra UV-aggregat på Görvålverket. Nu har Norrvatten sett ett behov av att ha en högre UV-dos med bibehållen kapacitet periodvis när råvattnet har en sämre kvalitet. Anläggningen ska kompletteras med ytterligare två aggregat för att klara kapacitetsökningen till 220 000 m³/dygn. Projektet kommer att slutföras sommaren 2024.

Totalbudget:	14,0 mkr
Upparbetat 2023:	1,8 mkr
Upparbetat totalt:	12,3 mkr

Redundans Knivsta

Under 2010 påbörjades ett samarbete mellan Norrvatten och Uppsala Vatten för att studera möjligheterna till en gemensam reservvattenförsörjning. Under 2019 utförde Uppsala Vatten och Norrvatten en gemensam utredning för att klargöra behovet av reservvatten inom respektive organisation (mängd, kapacitet etc.) för 2020, 2030 respektive 2050, där bedömning kring lösningarnas uthållighet fram till 2100 också fanns med. Den ömsesidiga nyttan och alternativ och möjligheter för reservvattenleveranser från båda parter studerades, där mängd, teknik, ekonomi och säkerhet utreddes på en övergripande nivå.

Under 2023 har en systemhandling tagits fram för att hitta den mest fördelaktiga sträckningen samt vilket material som de båda organisationerna förordar. Projektet har därefter satts på paus i väntan på beslut gällande Norrvattens framtida vattenproduktion och vilken produktionskapacitet som kommer byggas.

Totalbudget:	156,5 mkr
Upparbetat 2023:	0,8 mkr
Upparbetat totalt:	4,3 mkr

Stolpaskogen Täby

Täby kommun planerar att förlägga en ny spillvattenledning från Viggbyholms industriområde längs med Bergtorpsvägen och genom delar av Stolpaskogen. Täby Kommun vill använda sig av Norrvattens ledningsrätt för att minska kostnaderna samtidigt som Norrvatten kan passa på och förnya och uppdimensionera med så lite påverkan som möjligt på Stolpaskogen och våtmarker i dess omgivning. Projektet kommer att pågå under 2024 för att slutföras i början på 2025.

Totalbudget:	33,0 mkr
Upparbetat 2023:	0,4 mkr
Upparbetat totalt:	0,4 mkr

Noter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningsprinciper

Kommunalförbundet Norrvatten tillämpar i allt väsentligt från och med verksamhetsåret 2019 redovisningsprinciper i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed som bland annat kommer till uttryck i anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkningen har dock ej ställts upp i enlighet med lagstiftningen som i första hand inriktats på att ge en rättvisande bild av kommuners redovisning där skatteintäkter och generella statsbidrag utgör huvudsakliga intäkter. Norrvatten bedriver affärsmässig verksamhet varför en uppställningsform för resultaträkningen, som mer liknar Årsredovisningslagens, har använts i syfte att erhålla tydligare information och en mer rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska utfall. Resultaträkningen har till räkenskapsår 2023 tillfogats raden "Bokslutsdisposition under- eller överuttag av vattenavgift". I de fall förbundet gör vinst eller förlust skall inte sådan tillkomma det egna kapitalet, varför resultat som avviker från noll kommer hanteras som en skuld alternativt fordran på ägarkommunerna. För år 2023 är blir detta en skuld till ägarna som sänker vattenavgiften för 2024.

Tidigare år har lån som förfallit till betalning inom tolv månader bedömts som långfristiga då dessa refinansierats. I 2023 års årsredovisning har bedömningen ändrats så att lån som förfaller till betalning inom tolv månader anses vara kortfristiga. På grund av detta har en omräkningskolumn avseende år 2022 tillfogats balansräkningen och kassaflödesanalysen.

Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som använts i denna årsredovisning skiljer sig i övrigt inte från motsvarande i närmast föregående årsredovisning.

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Redovisning av pensionsförpliktelser

Pensionsåtagande redovisas enligt den lagstadgade blandmodellen, vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Pensionsåtagandena inkluderar även löneskatt med 24,26 %.

Skulder och avsättningar

Skulder är redovisade till anskaffningsvärde.

Säkringsredovisning

Förbundet följer månadsvis upp låneportföljens anpassning till det riskmandat förbundets fullmäktige och styrelse anvisat i förbundets finanspolicy. Ränterisken hanteras i huvudsak med derivat. Värdet på derivaten påverkar inte förbundets resultat då hanteringen uppfyller kraven på effektiv säkring av ränterisk enligt RKR R8.

Anläggningstillgångar

För tillgångslandet ägd mark beräknas inga avskrivningar. För övriga anläggningstillgångar tillämpas linjär avskrivningsmetod, och anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsutgift minus avskrivningar. Beloppsgränsen för att ta upp en anläggningstillgång är 25 000 kr och livslängden skall vara minst tre år. Avskrivningstiden för redovisade immateriella anläggningstillgångar är 5 år.

Bedömning av nyttjandeperiod görs för varje post i anläggningsregistret. Grunden för denna bedömning kommer från branschsammanställningar,

bl.a. Svenskt Vatten. Varje projektledare gör även en bedömning om nyttjandeperiod/avskrivningstid bör justeras efter lokala förutsättningar. I bedömningen tas även garantitid, rekommendationer kring vissa material eller rekommendationer från tillverkare i beaktande. Om en väsentlig skillnad finns för olika komponenter inom samma anläggningstillgång delas anläggningen upp i flera komponenter som skrivs av separat.

Huvudvattenledningar som byts ut skrivs i normalfallet av på 70 år. Vid tidigare obeprövade schaktfria infordringstekniker skrivs ledningar av på 40 år.

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod

Driftbyggnader	47 år
Övriga byggnader	50 år
Ledningar	81 år
Maskiner och inventarier	14 år
Övriga anläggnings- tillgångar	50 år
IT-utrustning	6 år

Omsättningstillgångar

Lagertillgångar i verksamheten lider inte risk för inkurans. Tillgångarna består av förbrukningsmaterial som omsätts regelbundet och värderas enligt LKBR 7 kap. 5§.

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till de belopp som förväntas inflyta.

Ekonomistyrning av driftverksamheten

Budgeten avseende driftverksamheten beslutas årligen av förbundsfullmäktige och fördelas på olika resultatansvar inom organisationen. Budgetären bereds på tjänstemannanivå och föreläggs styrelsen som sedan föreslår förbundsfullmäktige att fatta beslut. I budgetbeslutet ingår även vilken vattenavgift som ska gälla för kommande år. Beslutad budget följs upp i kvartalsrapportering under året där både ekonomiska- och verksamhetsmässiga avvikelser kommenteras och vid behov fattas beslut för att hålla budget och/eller nå målen för verksamheten. Uppföljningen avslutas med att en årsredovisning för helåret upprättas.

Ekonomistyrning i investeringsverksamheten

Budgeten avseende investeringsverksamheten i Kommunalförbundet Norrvatten beslutas netto per projekt och år. När ett projekt redovisas i budgetarbetet för första gången anses även projektets vid tillfället redovisade totalbudget utgöra den ram projektet har att förhålla sig till.

Har ett projekt en beslutad budget som av något skäl inte förbrukats flyttas kvarvarande budget med till kommande budgetperiod, men bara i sådan utsträckning att totalsumman i projektet bibehålls. Budgetmedel som inte behövs i projektet förfaller och flyttas inte till nästkommande budgetår. I de inledande faserna görs ekonomiska beräkningar för projektens utgifter samt vilka driftkostnader projektet förväntas medföra efter att investeringen lämnas över till brukarorganisationen. I huvudsak baseras de initiala beräkningarna på nyckeltal från liknande projekt, inklusive ett risktillägg.

Projektkalkylen revideras löpande, och ett internt investeringsråd fattar löpande beslut om omfördelning av budgetmedel inom ramen för total årsbudget, samt upp till 20 mkr per projekt. Godkännande av belopp därutöver beslutas av kommunalförbundets styrelse.

Varje projekt som övergår till genomförandefasen tas upp och beslutas i investeringsrådet respektive i styrelsen enligt ovan beloppsgränser.

Vid aktivering av egen tid i projekten används personalomkostnadspålägg enligt SKR:s rekommendationer för kommuner, av förenklingskäl antas hela pensionskostnaden vara avgiftsbestämd.

Av oförbrukad del av 2023 års investeringsbudget ombudgeteras 69,5 mkr enligt följande fördelning:

Budget beslutad för 2023:	32,4 mkr
Budget beslutad tidigare än 2023:	37,1 mkr

upp, alternativt fattas nya beslut i senare perioder. Investeringsrådet har under året omfördelat medel inom befintlig investeringsbudget om 41,2 mkr, och fullmäktige har genom Styrelsen utökat budgetanslagen med 225 mkr avseende NFVP, samt 16,8 mkr avseende övrig projektverksamhet. Omfördelning samt tilläggsanslag avser i huvudsak budgetåren 2023–2024.

För mer information kring Norrvattens investeringsverksamhet hänvisas till rubrik "8. Investeringsredovisning".

Totalt har även 53,7 mkr förfallit och kommer antingen inte arbetas

NOT 2 VERKSAMHETENS INTÄKTER (TKR)	2023	2022
Vattenavgifter	257 593	213 651
Mätaravgifter	10 349	9 361
Övriga intäkter	21 777	8 554
Aktiverat arbete för egen räkning	13 076	12 195
Fondering framtida investeringar	1 000	1 000
Summa intäkter	303 796	244 761

Ersättning sjuklöner	0	55
----------------------	---	----

0 % av verksamhetens intäkter utgörs av bidrag och kostnadsersättningar från staten

0 % av verksamhetens intäkter avser offentliga investeringsbidrag.

NOT 3 AV- OCH NEDSKRIVNINGAR AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (TKR)	2023	2022
Avskrivningar immateriella tillgångar	635	565
Avskrivningar driftbyggnader	12 918	13 436
Avskrivningar övriga byggnader	135	135
Avskrivningar övriga materiella anläggning inkl huvudvattenledning	24 244	27 114
Avskrivningar maskiner och inventarier	24 484	22 182
Avskrivningar IT-utrustning	3 028	1 203
	65 445	64 634

Prövning av nedskrivningsbehov har genomförts under 2023. Inget nedskrivningsbehov för befintliga anläggningar identifierades för verksamhetsår 2023.

NOT 4 FINANSIELLA POSTER (TKR)	2023	2022
Ränteintäkter	34 396	6 084
Räntekostnader	-64 682	-17 678
Räntenetto	-30 287	-11 594

Av totala räntekostnader avser 23 879 tkr ränteintäkter för derivat.

NOT 5 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGAR (TKR)	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	25 474	26 607
Årets inköp	0	0
Omklassificeringar	243	1 207
Utrangeringar och försäljningar	0	-2 340
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	25 716	25 474
Ingående avskrivningar enligt plan	23 634	25 409
Årets avskrivningar enligt plan	635	565
Utrangeringar och försäljningar	0	-2 340
Utgående ackumulerade avskrivningar	24 269	23 634
Årets nedskrivningar	0	0
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
Bokfört värde	1 447	1 840

Anskaffningsvärde för egenutvecklade immateriella tillgångar: 13 662

Anskaffningsvärde för förvärvade immateriella tillgångar: 12 054

NOT 6 MARK, BYGGNADER & TEKNISKA ANL. (TKR)	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	2 394 695	2 333 728
Årets inköp	0	0
Omklassificeringar	100 532	97 617
Utrangeringar och försäljningar	-418	-36 650
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	2 498 811	2 394 695
Ingående avskrivningar enligt plan	1 300 532	1 296 683
Årets avskrivningar enligt plan	37 298	40 685
Utrangeringar och försäljningar	-418	-36 650
Utgående ackumulerade avskrivningar	1 337 599	1 300 718
Årets nedskrivningar	0	0
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
Bokfört värde	1 157 212	1 093 977

NOT 7 MASKINER OCH INVENTARIER (TKR)	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	317 976	269 154
Justering mot 2021 års avskrivningar	0	-74
Årets inköp	281	487
Omklassificeringar	58 319	49 366
Utrangeringar och försäljningar	0	-956
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	376 576	317 976
Ingående avskrivningar enligt plan	119 089	96 735
Justering mot 2021 års anskaffningsvärde	0	-74
Utrangeringar och försäljningar	0	-956
Årets avskrivningar enligt plan	27 512	23 385
Utgående ackumulerade avskrivningar	146 601	119 089
Årets nedskrivningar	0	0
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
Bokfört värde	229 976	198 887

NOT 8 PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR (TKR)	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	326 265	188 335
Årets inköp	331 522	286 120
Omklassificeringar, aktivering	-159 094	-148 189
Omklassificeringar, kostnad	0	0
Nedskrivningar	0	0
Utgående bokfört värde	498 693	326 265

NOT 9 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**ANDELAR I DOTTERFÖRETAG**

NAMN OCH ORG NR	Säte	Röstandel %	Röstandel %	Andelar
		2023	2022	
Norrvatten AB				
Org nr 556527-3694	Sundbyberg	100 %	100 %	100

(tkr)	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	100	100
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	100	100
Bokfört värde	100	100

NOT 10 VARULAGER (TKR)	2023	2022
Kemikalieförråd + UV-lampor	4 546	4 660
Bokfört värde	4 546	4 660

NOT 11 INTERIMA FORDRINGAR (TKR)	2023	2022
Förutbetalda kostnader	4 883	3 917
Upplupna intäkter	0	1 592
Bokfört värde	4 883	5 509

NOT 12 FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL (TKR)

	Investerat kapital	Disp. fond	Årets resultat	Summa
Belopp vid årets ingång	182 005	201	-958	181 247
Föregående års resultat	-958		958	0
Årets resultat	0	0	0	0
Belopp vid årets utgång	181 047	201	0	181 247

NOT 13 PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING (TKR)	2023	2022
Avsättning för pensioner inklusive särskild löneskatt	17 298	16 723
Ansvarsförbindelser för pensioner	25 096	24 893
Finansiella placeringar för pensioner	0	0
Totala förpliktelser	42 394	41 616
Pensionsförpliktelser ink särskild löneskatt (tkr)	2023	2022
Pensionsförpliktelser ingående värde	16 723	17 197
Pensionsutbetalning	-1 294	-1 164
Ränte- och beloppsuppräknningar	1 624	423
Förändring av diskonteringsräntan	0	0
Nyintjänat	326	265
Aktualisering	0	0
Övrigt	-81	2
Pensionsförpliktelser utgående värde	17 298	16 723
Aktualitetsgrad	100 %	100 %
Återlåning i verksamheten	35 833	36 328
Totalt pensionsförsäkringskapital KPA	42 254	37 143

Pensionsåtagandet är värderat med hjälp av KPA och de antaganden de tillämpar vid beräkningar av skulden. Särskild löneskatt uppgår till 24,26 % och betalas i samband med utbetalning av pensionsmedel. Inga övriga pensionsåtaganden förutom de av KPA förvaltade pensionerna förväntas uppstå.

NOT 14 LÅNGFRISTIGA SKULDER (TKR)	2024	2025	2026	2027	2033	2049
Lån investeringsbanker	0	0	0	0	275 000	225 000
Lån affärsbanker	500 000	150 000	325 000	125 000		
Summa	500 000	150 000	325 000	125 000	275 000	225 000

Norrvatten tillämpar en av förbundsfullmäktige antagen finanspolicy som reglerar de bedömda största riskerna för förbundets finanshantering, bland annat finansieringsrisk (tillgång på kapital över tid) och ränterisk (kostnad för kapital över tid). Ränterisken möts med derivat där korta räntevillkorsperioder säkras med längre avtal om fast ränta över olika tidshorisoner. Marknadsvärdet på derivaten avspeglar kostnaden för säkringarna om de skulle skulle sägas upp vid bokslutstidpunkten. Värdet på derivaten påverkar inte förbundets resultat då hanteringen uppfyller kraven på effektiv säkring av ränterisk enligt RKR R8. Derivaten har minskat förbundets lånekostnader under året med 969 tkr.

	2023	2022
Lånevolym	1 632 639	1 400 388
Volym gröna lån	1 100 000	1 175 000
Nominellt belopp derivat	1 455 000	905 000
Återstående kapitalbindningstid	6,18	5,94
Genomsnittlig räntebindning	4,45	2,57
Genomsnittlig räntebindning exkl derivat	0,16	0,12
Genomsnittlig skuldränta	2,39 %	1,23 %
Snittränta lån	4,39 %	2,46 %
Snittränta derivat	-2,00 %	-1,23 %
Marknadsvärde avseende derivat	2 758	61 104
Checkkredit outnyttjad	167 361	200 000
Fondering för framtida investeringar enligt investeringsplan	2023	2022
UV aggregat och driftcentral	12 000	13 000
Summa	12 000	13 000

NOT 15 KORTFRISTIG SKULD TILL KREDITINSTITUT (TKR)	2023	2022
Utnyttjad checkräkningskredit	32 639	0
Förfall inom 0–1 år	500 000	400 775
Summa	532 639	400 775

Checkkredit outnyttjad 167 361

Beviljad checkräkningskredit för år 2022 uppgår till 200 000 tkr (200 000 tkr)

NOT 16 INTERIMA SKULDER (TKR)	2023	2022
Semester- och övertidsskuld	3 430	3 509
Sociala avgifter	3 963	4 158
Upplupna räntekostnader	5 603	3 615
Förutbetalda intäkter	67	70
Övriga upplupna kostnader	17 504	24 856
Skuld till ägare avs överuttag vattenavgift	14 078	0
Summa	44 645	36 208

NOT 17 LEASINGAVTAL

Samtliga leasingavtal klassificeras som operationella, löpande på maximalt tre år och redovisas som löpande kostnader.

Väsentliga leasingavtal avser leasingbilar.

Framtida förfall	2024	2025-2026
Inom ett år	3 293	
Mellan ett och fem år		1 255

NOT 18 REVISIONSKOSTNADER

Kostnader för räkenskapsrevision verksamhetsåret 2023 uppgår till 262 000 kr. Revisorer, Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB.

NOT 19 ÖVRIGA EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER	2023	2022
Pensionsavsättning	575	-474
Fondering för framtida investeringar	-1 000	-1 000
	-425	-1 474

NOT 20 INVESTERINGSPROJEKT NFVP

Projekt NFVP (Norrvattens Framtida Vattenproduktion) är Norrvattens största projekt. Den totala budgeten för projektets inledande arbete är 437 miljoner kr. 225 mkr beslutades av förbundsstyrelsen i april 2023, 200 mkr beviljades av förbundsstyrelsen i september 2020 och 12 miljoner har beviljats och upparbetats föregående detta beslut.

Statistik och nyckeltal

NORRVATTEN (TKR) 5 ÅR I SAMMANDRAG	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Vattenavgifter	196 525	199 245	207 424	213 651	257 593
Mätaravgifter	7 076	8 231	8 694	9 361	10 349
Övriga intäkter	8 671	14 390	18 062	21 749	35 854
Totala intäkter	212 272	221 866	234 181	244 761	303 796
Kemikalier	-8 967	-9 464	-11 180	-14 937	-18 605
Elenergi	-19 400	-20 693	-22 600	-25 397	-30 748
Övriga driftskostnader	-24 210	-27 108	-20 654	-22 612	-24 333
Övriga kostnader	-31 667	-36 176	-40 907	-40 297	-43 839
Löner och ersättningar	-34 200	-36 788	-40 508	-39 676	-42 404
Pensionskostnader	-6 979	-8 915	-11 105	-9 724	-15 353
Övriga personalomkostnader	-13 487	-14 724	-15 863	-16 848	-18 705
Avskrivningar	-62 165	-59 334	-63 795	-64 634	-65 445
Räntenetto	-6 275	-7 764	-6 207	-11 594	-30 287
Totala kostnader	-207 350	-220 966	-232 819	-245 720	-289 718
Resultat efter finansiella poster	4 922	901	1 363	-958	14 078
Anläggningstillgångar	1 118 155	1 227 609	1 399 097	1 621 069	1 887 428
Omsättningstillgångar	67 080	56 923	72 345	95 090	71 148
Totala tillgångar	1 185 235	1 284 532	1 471 442	1 716 160	1 958 576
Eget kapital	179 943	180 843	182 205	181 247	181 247
Avsättningar	16 886	16 419	17 197	16 723	17 298
Långfristiga skulder	874 862	967 162	1 184 463	1 413 388	1 112 000
Kortfristiga skulder	113 544	120 108	87 577	104 802	648 031
Totala skulder	1 185 235	1 284 532	1 471 442	1 716 160	1 958 576
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12 (tkr)	915 502	1 017 858	1 170 463	1 400 388	1 633 099
Nettoinvesteringar (tkr)	194 148	168 255	238 309	286 905	331 522
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90
Medelantal anställda	55	58	63	65	65
Sjukfrånvaro	2,7 %	3,4 %	3,5 %	3,4 %	3,0 %
Frisknärvaro	97,3 %	96,6 %	96,5 %	96,6 %	97,0 %
	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Nettoresultat i förhållande till omsättning	2,3 %	0,4 %	0,6 %	-0,4 %	4,6 %
Kapitalkostnader i % av totala kostnader	33,0 %	30,4 %	30,1 %	31,0 %	33,0 %
Soliditet	15,2 %	14,1 %	12,4 %	10,6 %	9,3 %
Lånefinansiering i % av anläggningar	82 %	83 %	84 %	86 %	87 %
Rörelsekapital	-46 464	-63 185	-15 232	-9 712	-576 883
Självfinansieringsgrad	32 %	35 %	27 %	23 %	20 %
Akkumulerad självfinansieringsgrad 10 år	34 %	33 %	32 %	31 %	29 %
Avskrivningar i % av totala kostnader	30 %	27 %	27 %	26 %	23 %
Finansnetto i % av totala kostnader	3,12 %	3,64 %	2,74 %	4,95 %	11,67 %

Statistik och nyckeltal fortsätter på nästa sida →

	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Uppfordrad råvattenmängd 1000 m ³	54 311	52 780	54 370	53 967	56 130
Producerad mängd dricksvatten 1000 m ³	51 489	50 722	51 930	51 409	51 294
Intern förbrukning procent	5 %	4 %	5 %	6 %	4 %
Debiterad mängd 1000 m ³	51 005	50 331	51 606	51 100	50 858
Förlust i procent av producerad mängd	0,9 %	0,8 %	0,6 %	0,6 %	0,9 %
Energiuttag totalt MW/h	23 703	24 054	25 059	25 643	25 397
Energiproduktion Vindkraftverk MW/h	6 569	7 094	6 708	6 250	6 041
Ökning/Minskning debiterat vatten %	-3,5 %	-1,3 %	2,5 %	-1,0 %	0,5 %
Invånarantal medlemskommunerna SCB fr o m 2017	689 382	697 162	711 018	723 645	731 243
Ökning / minskning invånarantal %	1,76 %	1,13 %	1,99 %	1,78 %	1,05 %
Producerad mängd vatten m ³ /invånare	75	73	73	70	70
Kemikaliekostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	0,18	0,19	0,22	0,29	0,37
Energikostnad/m ³ debiterat vatten	0,38	0,41	0,44	0,50	0,60
Pris per m ³ , kr	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90
Energi och kemikaliekostnad procent av pris m ³	15 %	15 %	17 %	19 %	24 %
Driftsprover i verket	1 695	2 347	2 358	2 237	1 930
Egenkontrollprover i verket	104	104	108	110	104
Driftsprover på ledningsnätet	369	389	460	493	473
Kommunernas egenkontroll	642	652	641	696	644
Klagomålsprover (före och efter spolning)	70	76	77	74	81
Totalt antal prov (Laboratoriet)	6 991	5 954	5 605	5 715	5 301
Antal läckor huvudvattenledningar	18	13	14	6	4
Antal läckor inom kommunernas lokala nät	79	79	103	97	36
Varav läckor på tomtmark (servisledning)	19	21	18	21	5
Antal mätarenoveringar	0	1 533	102	800	420
Antal mätare	68 498	68 642	69 129	71 627	71 221

	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Renvattenkostnad i procent av total VA-kostnad, genomsnitt i Stockholms län					
Typhus A Norrvattens andel av total kostnad %	13 %	9 %	8 %	8 %	9 %
Typhus A Total kostnad VA-avgifter	6 397	6 594	7 070	7 428	8 139
Typhus B Norrvattens andel av total kostnad %	12 %	12 %	12 %	12 %	13 %
Typhus B Total kostnad VA-avgifter	62 190	63 570	68 149	71 272	77 540

Typhus A = "Normalvilla" med 150 m³ i årlig vattenförbrukning
Typhus B = Flerbostadshus med 15 lägenheter och 2 000 m³ i årlig vattenförbrukning

* Fördelningen av långfristiga/kortfristiga skulder har ändrats 2023, se not 1

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits av styrelsen. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och förbundets revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse för år 2023”.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är delvis förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen samt de enskilda ledamöterna i detta organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2023.

Sundbyberg 2024-04-22

Hans-Erik Salomonsson

Lars Markstedt

Birgitta Schwinn

Norrvatten på fem sekunder

Norrvatten är ett kommunalförbund som producerar och distribuerar dricksvatten av hög kvalitet till 14 medlemskommuner med stark expansion i norra Storstockholm. Omkring 700 000 människor, flera stora sjukhus samt Arlanda flygplats är beroende av att Norrvatten garanterar ett hälsosamt dricksvatten och därmed möjliggör regionens utveckling.

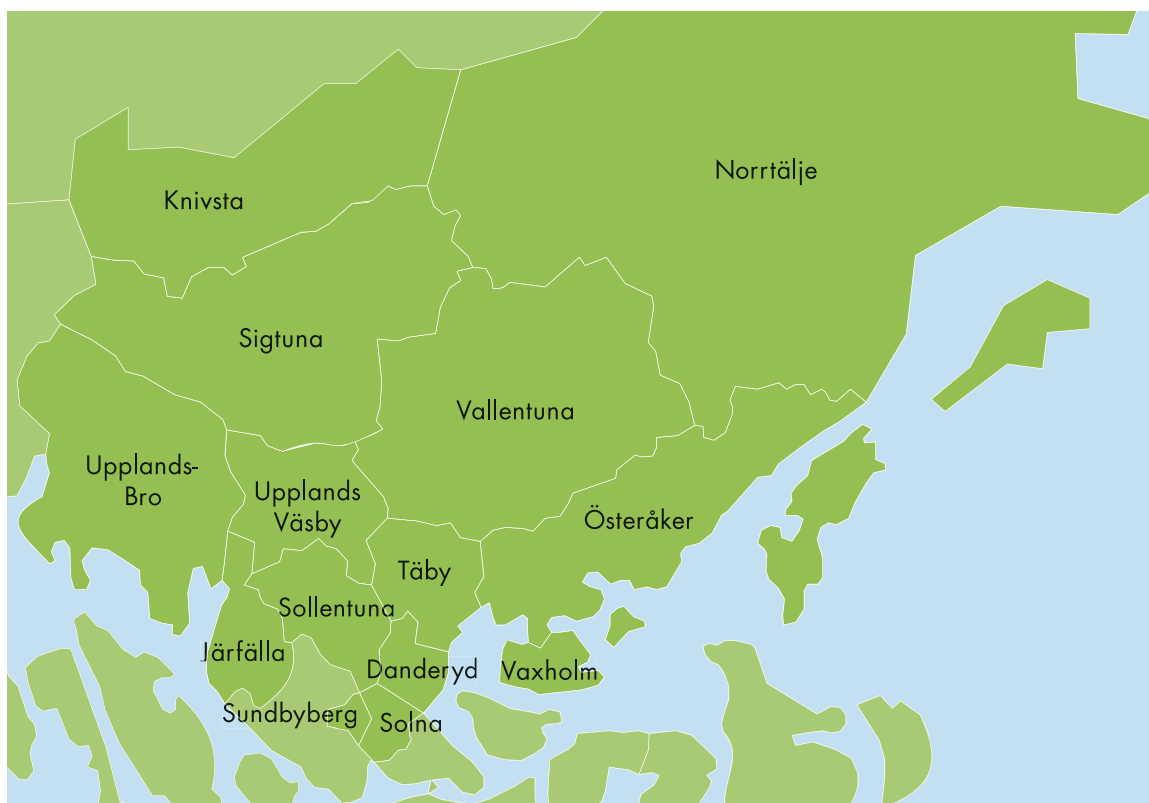
Norrvatten är Sveriges fjärde största dricksvattenproducent och har ungefär 70 anställda. Vårt vattenverk, Görvålverket, ligger vid Mälaren i Järfälla kommun. Här producerar vi 1 600 liter dricksvatten per sekund.

Norrvattens vision

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus.

Norrvattens medlemskommuner

Postadress: Box 2093, 169 02 Solna

Besöksadress: Skogsbacken 6, Sundbyberg

Telefon: 08-627 37 00

www.norrvatten.se

info@norrvatten.se